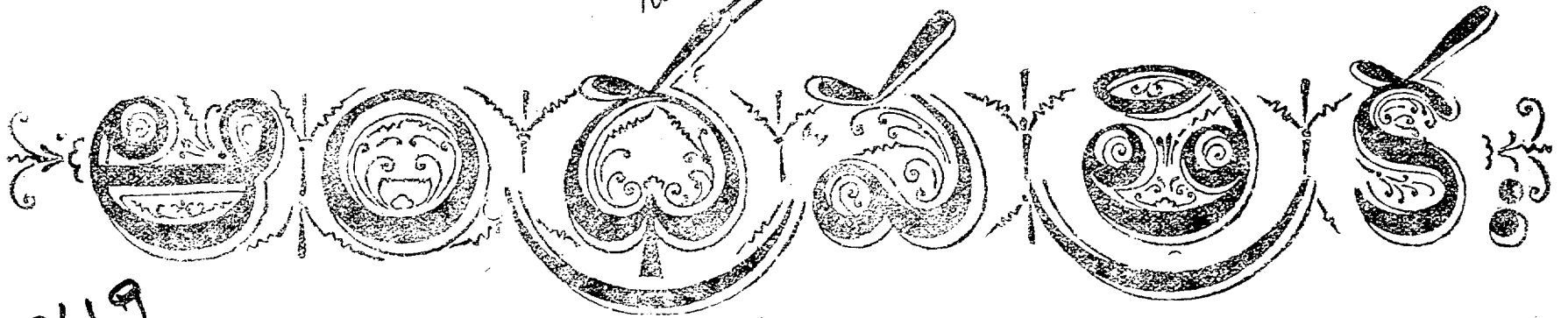


UAS  
Nov 19, 1915



308619

# ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

జేన్న వట్టణము 1915 నం. నవంబరు నెల 19 వ తేది శుక్ర వారము

No 197

నంపుటము. ౨.

రా. జ. స. నా. మ. స. వ. త. ప. ర. కా. క్రి. క. శు. ధ. త్ర. యా. ద. శి. ౧౩.

నంచిక ౧౯౭

## అందమైన 1916 క్యాలండరు

ముద్దులొలికెడి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము ముగ్ధత్వమూరమ్యముగ లిఖింపబడినవి.  
డిసంబరు నెల 31 వ తేది ఖాళుగ నొకసారిగ నాటగు రూపముల విలువగల రూపండుల గొనువారలకు  
క్యాలండరు బహుముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బీతో రూ. 0-2-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

పండ్ల పొడి

మోహినీ తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చొట్లలలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనము డి. పో,

109 ఫ్రేజి రోడ్డు, బొంబాయి. 6 తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

యధ్యక్షులవలన క్యాలండరులు కొద్దికాలము మాదిరింపబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనిన  
యా కాభంగము గలుగదు.

## ద్రావదీ స్వయంవరము

అర్జునుడు మత్స్యయాత్రము తేగ వేయు చిత్రపటం

చిత్రతేజస్వనుడు ఆసమానహండిత్యము సంపాదించి  
ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఎ. యస్. రామ్ గారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు  
నవరసములును అద్దము కట్టెట్లు చూపబడినది. తెయ్యెని నిది  
ప్రతియొకట తప్పక నుండదగినదని చెప్పటగా ప్రతిజ్ఞయొక్క  
యంతమాత్రము లేదు.

ప్రాసెస్సుపటము ౦-౬-౦ పోస్టాగ్రాఫు ౧-౧-౦

వి. పి. చార్జీ ప్రత్యేకము

కె. యల్. యెస్. సోమయాజులు అంబుసచ్చు,  
బుక్ సెల్లర్స్, రాజమండ్రి.

మహామహాపాధ్యాయ బ్రహ్మ శ్రీ  
కొక్కొండ వెంకటరత్నకవి విచారిత గ్రంథములు  
కొద్దికాలము గలవు. వలయువా రీక్రింది విలాస  
మునకు వ్రాసికొనవలెను.

- 1 విశ్వేశ్వరీయము ౦-౭-౦
- 2 కొక్కొండ మాహాకవ్యము ౦-౧౭-౦
- 3 సీతాచల యాత్ర ౦-౪-౦
- 4 గోదావరి వర్ణనము ౦-౪-౦
- 5 నియోగి దీక్షితకర్తృత్వము ౦-౮-౦
- 6 నిరకాసుర విజయ వ్యాయోగము ౦-౮-౦

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

కొక్కొండ మహారాజనరసింహులు,

రాజమహేంద్రవరము.

## Amrutanjani

Best Indian Pain Balm.

## అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పులమూన్చును, వాయువుబోట్ల పోగొట్టును  
చర్మపుకొళ్లల బారదోలును. పోట్ల పోగొట్టును  
వనరూలికలచే హిందూ జేశమాగు  
తయారుచేయబడు మంచిమందు.

అమృతాంజనం డి. పో, 109, ఫ్రేజి రోడ్డు, బొంబాయి  
7, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

ఆనంద గ్రంథమాల.

## శ్రీమదమరసింహకృత

నామలింగానుశాసనము

అంధ్ర ఆంధ్రయ పర్యాయపద సహితము  
చిన్న పైజు మేలైన కాగితములు. ముది అట్ట  
నైందు నల్లవేయువానికి సత్యంబోధయోగము.

వెల 0-8-0

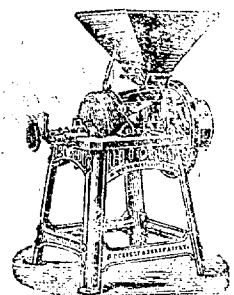
ఆర్. వెంకటేశ్వర్ ఆన్ డ్ కో.

అనంద ముద్రాలయాధికారులు,

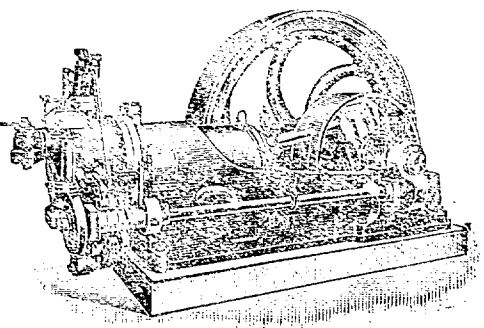
మదరాసు.

## బేట్సు క్రూడ్ ఆయిల్ ఇంజనులు, గ్యాసు ఇంజనులు, పెట్రోల్ ఇంజనులు

మిక్కిలి ప్రసిద్ధిపొందిన ఈ ఇంజనులు నవీన యంత్రములతో  
అమర్చబడి యెట్టి నూనెతోనయినను అతి తృప్తికరముగా కనిపేయు  
యందుటవల్ల జేనజేలు ప్రపంచమంతటను విక్రయించబడుచున్నవి.  
ఈ నెభర్లు అతిస్వల్పము. వీనిని నడుపుటలో ప్రత్యేకముగా చీతగాడు  
అక్కర లేకయే వ్యవసాయదారే చాలబోట్ల పనిచేయుచున్నార  
వీనిని నడుపుట అతి సులభము. జేలు అతి సరసము. 2½ మొదలు  
50 గుట్టముల పవరవరకు వాటియాకర్తు స్పీరు సామానుల సహా  
యపూడున్న సిద్ధముగా సొంతబడును.



కండిచేయ యంత్రము.



గ్యాసు ఇంజను.

వ్యవసాయమునకు సులభముగా నిరు సర్దుగాలు చేయగలిగినటువంటి అన్ని నకలులపంపులు  
ప్రత్యయంత్రములు, బియ్యపు యంత్రములు, మానెయ్య యంత్రములు, పిండిచేయు యంత్రములు  
పొలార్లు, వాల్లు చిల్లర సామానులు, బెల్లింగులు, చెక్కులు, వేరింగులు, సెట్టింగులు  
సిలెండరు ఆయిల్స్, వగయిరా యావత్తూ వాణ్యమయినవి సరసమయిన భగవంతు ఆర్థరూపికి  
వెంటనే స్వయంచేయబడును. యెవిధములయిన ప్యాక్టరీలుగాని కంప్రైజుచేసిన కట్టిగిక్కుబడును.  
సోల్ వేజుట్లు:—

డి. యల్. శాస్త్రి అంబుకో,

ఇంజనీర్లు,

బ్రాంచి బెజవాడ.

20 సి. సెకండు లైను బిచ్, మదరాసు.

కాశీ కల్లకేసు

విచారణలు విచారించుట.

అధ్యక్షుల సాక్ష్యము.

తెలివలన

(మా విశేషముల యొద్దనుండి)

కాశీ నవంబరు 17:—కాశీ కల్లకేసులో నేడు తిరిగి విచారణ ప్రారంభమైంది. ఆ ప్రాధమిక విచారణలో హాజరుగా ఉన్న వారికి ప్రశ్నలు చేసింది. విచారణ తరువాత సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది.

అధ్యక్షుల సాక్ష్యము.

అధ్యక్షుల కల్లకేసులో సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది.

కాశీ కల్లకేసు.

కాశీ కల్లకేసులో సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది.

విచారణలు విచారించుట.

అధ్యక్షుల సాక్ష్యము. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది.

విచారణలు విచారించుట. అధ్యక్షుల సాక్ష్యము. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది.

వీరపూజ

ఇందు పురాతన భారతీయతల ప్రతాపవర్తనలు చక్కని తెలివితేలితో వర్ణించబడినవి. వారి చిత్రపటములు నూడే కలపు ఇట్టి గ్రంథ విదినా కాంక్షను కలుపును. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది.



The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమింపజేయు

ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాలమునుండి అపూర్వవాసనలను కలుపు. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది.

ట్యోబిల్బోహార్ నుగంధకాంక్ష బకటికి వెల 0-1-0.

వీటిని తీసుకువచ్చుట ట్యోబిల్బోహార్ ను పేరున చేయించి తీసుకోవలెను. ఈ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది. ఆ సాక్షులకు విచారణలు చేసింది.

మన శత్రువులు.

ఇందు పొగచుట్ట, సిగరెట్లు, కల్లు, సారాయము, కాఫీ, టీ, నల్లమందు, మొదలగు అన్ని దుర్భాషణములను గూర్చి వ్రాయబడినది. వాటిని తగిన విధమున నిలబెట్టు 82 పాఠములుగా విభజించబడినది. వెల 0-5-0

ఆకాశ విమానములు.

వీనిని గుఱించి యిదివఱకు కేసును తెలుగులో వ్రాసి యుండలేదు. ఈ గ్రంథమును విమానముల నిర్మాణము, ఆవి ఆకాశమున సంచరించు విధము, వీనిలోని భేదములు చక్కగా వివరించబడినవి. విమానముల పటములు చాలకలవు. వెల 0-8-0

పాలకుల రామమూర్తిగారు.

టీచరు మిషను కాలేజీ, గుంటూరు.

స్త్రీలపాట రామాయణము

స్త్రీమతి పార్వతివర్ధని, అన్నపూర్ణల ప్రణీతము. వినుటకు మిక్కిలి యింపుగాను, చదువుటకు మిక్కిలి ఆనందకరముగానుండు 200 పేజీల గ్రంథము— వెల పుస్తకము 1 కి, తపాలా కులీ సహా ఒక రూపాయి పది పుస్తకములు ఒకేసారి కొనుగోరికి ఒక పుస్తకము బహుమానము. పుస్తకముల దొరకకు సలహా.

స్త్రీమతి పార్వతివర్ధని, అన్నపూర్ణ,

శ్రీరామవిలాసము, రాజమండ్రి.

కృష్ణా మోటారు సర్వీస్ కంపెనీ

కృష్ణా జిల్లాలోని యేలూరు తాలూకా యందుగల చింతల పూడికి యేలూరు నకు 30 మైళ్లు దూరమున పొడవైన లోకలపండు రోడ్డుగలది. ఆ రోడ్డుమీద యేలూరు నకు చింతలపూడికి రాకపోకలకు ఎడ్లబండ్లుమీదను నుమారు 20 గంటలు పట్టును. ఆ ప్రయాణమిప్పుడు రెండుగంటలలో నుకరముగ జేయవచ్చును. ప్రయాణసౌకర్యములు గల కృష్ణా మోటారు కంపెనీ స్థాపించబడినది. ఆ కంపెనీవారు ప్రస్తుతము రెండు పెద్ద మోటారు బండ్లను చింతలపూడి రోడ్డుమీద వాడుకయందుండుట కేర్పాట్లను చేయుచున్నారు.

ఒక మోటారు బండియందు తదనకు 28 మంది ప్రయాణము చేయగలదు. ఈ మాసమునందు మోటారుబండ్లు నడుచుట ప్రారంభమగును. బండ్లు ఏ తేదీనుండి నడుచునదియును టిక్కెట్లధర వివరమును కంపెనీవారి నిబంధనలను బండ్లు నడుచుట ప్రారంభించుటకు వారముదినములకు ముందు ఏలూరు నందును చింతలపూడి యందును రోడ్డునకు ప్రక్కలందును ప్రేక్షకులలోను ప్రకటనములనున వెల్లడిచేయబడును.

ప్రాప్తమైయు,

కృష్ణా మోటారు సర్వీసు కంపెనీ.

కావలెను

ప్రతి గ్రామమునను ఏదొట్టు కావలెను. లాభకరము యనవచ్చును. విశేషములను బట్టి. పూర్వపు అనుభవముతో బనిలేదు. తెలివి గలవారు తమకు విశ్రాంతిగలననుచు యాలోచనచేసి వెలకు 50, మొదలు 100 రూపాయలవరకు సంపాదించవచ్చును. విశేషముల తెలిసికొనుటకు "పోస్టు 513 మదరాసు" అని చూయును.

ఉత్తరాదిమతస్వాములవారు:- ఉత్తరాదిమతమునవలె  
పారంపర్యముగ నుద్వోక్తముల చేయుచున్నవారిలో కొందరికి  
అన్యాయము జరిగినదని తెలుపఁజేసినాములవారిలో నొకరిమీద  
అగ్ని సంరత్నములక్రిత మీయుద్వోక్తములు వాచాచేసిరి. మత  
మునకు మైనూన సంస్థానమున సాక్షునిస్తారముగ నున్నందున  
మయినారులలోనే వాచాచేయుటజేసిరి. నీచలన కక్షలు  
బలుముజేరి నవి. దొరతనము వారు మతముయొ  
క్క సాక్షుల పరిపాలనము తగులకము చేసికొనిరి. ఇటీవల పృ  
థుతమున్న స్వాములవారు మైనూనకు నయచేసి నపుడు  
రాజీనామా జరిగినది. వారులకు స్వాములవారు రు. 30000  
ల నిచ్చి నేముటకును వారు తమచాక్షులను వదలుటకును  
కార్యవిర్వహణమునకు తమ ఇచ్చవచ్చిన వారిని స్వాముల వా  
రు నియమించు కొనుటకును అంగీకరించుటజేసిరి. దొరతనము  
వారు మతము సాక్షులకు స్వాములవారి స్వాధీనము చేయుట  
కంగీకరించిరి. దొరతనము వారి పరిపాలనమున  
చాల సాక్షులు నిలకదైవది. ఆ సాక్షులలో శంకరాచారమున  
కును బసవనదిడికి మద్దతున్న ఖాత్రిస్థలమున నొక మత  
మును సంస్కృతీ కళాకాలము జేవాలయును కళాశాలాసా  
ధ్యాయులకు నివాసగృహములను కట్టేప నిశ్చయించిరి.  
ప్రాయము తయారైనది త్వరలో పరిష్కారంబొనఁబడును. మైనూ  
రులో చీపు ఇంజనీనుగానున్న కర్నూరు శ్రీనివాసరావు  
బి. ఎస్. సి. ఎల్. సి. ఇ. గారు మున్నగు శిష్యులు చాలమంది  
ఈరాజీనామా జనుటకును చాల ప్రయత్నము చేసి కృతార్థులైరి.

సర్ ఛార్లెస్ బెయిలీ గారు :— సర్ ఛార్లెస్ బెయిలీ గారు  
 బీహారు జరిస్సారాష్ట్రములకు క్రొత్తపాఠశాలను మూడు సం  
 త్సరములలో ప్రజల మనములపొరగొనిరి. తల్లితండ్రులు క్రొత్త  
 రాష్ట్రము నొకవారి స్థాపించుటలో సంభవించుకష్టములు  
 జయింపబడినవి. అధికారులు తమ కార్యములు క్రమబద్ధితు  
 ముగావలెను నిర్వహింపగలసినదనియు, వీలగునంతవరకు ఏకీ  
 భవించి సహాయ మొనర్పవలసినదనియు, ప్రజలకోరికల నిరాక  
 రించువపుడు వారికి నొప్పి కలుగకుండ గౌరవ రీతిని త్రోసి  
 పుచ్చుటయే గాక, వారికోరికల కొంతవరకు సరిపించిన మిచ్చుట  
 వాటిని నెరవేర్చు విధానమునోలేదో ప్రయత్నింపవలసినదనియు  
 నీ మున్నగు సుపజ్జేముల నాద్యోగులకు విడచి వీరి రాష్ట్ర  
 మునుండి వెడలుచున్నారు. వీరి తమ పరిపాలనా కాలమున  
 అధికముగ ఓర్పు నిజ నిరంతర గౌరవమును, నైపుణ్యమును కను  
 పెరచిరి పయ్యెనను వృత్తిక.



### సానిక వార్తలు.

నవంబరు దినచర్య

మంగళవారము 23 వ తేది

కానక నిర్మాణ సభవారి సమావేశము ... మ 11 గం

గురువారము 25-వ తేది

కాన్వేషణ సభ ... సా 4-20 గం

దీపముల వేళ - నేడును రేపుడు సాయంకాలమునందు 6-8 గంటలకు దీపములు వెలిగింప బడును.

కాలమానస్థితి:— నిన్నటి యధికావస్థితి 86-4 డిగ్రీలు; అధిమాన్వస్థితి 74-4 డిగ్రీలు.

దీనపోషక సమావేశము:— రవ్వేళ వారము రాత్రి 9 గంటలకు యీ సమావేశము వార్షిక పబ్లికేషన్లలో పాదుకాపట్టాభిషేకమును తెలుగున బ్రదర్శింతును.

శ్రీ భాగవత ఉపన్యాసము:— రవ్వేళ వారము రాత్రి 9 గంటలకు ఉపన్యాసములగు బ్రహ్మశ్రీ పండిత లక్ష్మణ నూరి గారి గారి సంవత్సరముల కుమార్తె చివ జ్యోతిషచే చనిపోయి నందున రవ్వే ఆదివారము పాదు శ్రీ భాగవత ఉపన్యాసము జరుపబడెను.

చెన్నపురి కార్పొరేషను:— కీర్తిశేఖరై న రాజాసర్ రామస్వామి మొదలగు గారి కుమారుడగు యస్.వి. రామస్వామి మొదలగు గారు సర్వము క్షారస్థుల స్థితికు బదులుగా 14 - 6 దేవిజనుల కార్పొరేషనుసభ్యులుగా నెన్ను కొనబడుటకు బ్రయత్నించుచున్నారు.

రంగోను మొయిలు స్త్రీమరు:— రవ్వే ఆదివార ముసాయంకాలము 5 గంటలకు రంగోను మొయిలు స్త్రీమరు బయలుదేరును. రిజిస్టరు జేయబడిన బాబులతపాలు లేదని సాయంకాలము 8-30 గంటలకు రిజిస్టరు బాబుల తపాలు బంగిల తపాలు 6 గంటలకు కట్టివేయబడును. సబు ఆఫీసులలో ఎన్ని గంటలకు బాబులు బంగిల పుచ్చుకొనబడు నో విచారించిన దెలుసును.

చెన్నపురి వైద్యపరిషదము వారి తీర్మానమును ఖండించుటకు చేయబడు సార్వజనిక సభ:— డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యగారు తిరువల్లి క్లెడ్జిలో కొత్తగా స్థాపించబడిన కలనల కలెజ్ నెట్టిగారి ఆయుర్వేదవైద్యశాలకు కార్యనిర్వాహకులుగానున్నందుకు గాను చెన్నపురి వైద్యపరిషద మువారు చేసిన తీర్మానములు ఖండించుటకు అందులకు వారు చేసిన వైద్యముల నిరాదరణ చేసిండుటకు ఈ పట్టణపు పౌరులు రేపు 20-6 తేది సాయంకాలము 5-15 గంటలకు విల్లియం పబ్లిక్ హాలులో సభ జేసి అందుకు తగు ఏర్పాటులు జేయును గదన్న మెంటువారి కొక విజాపన బంపురు.

స్త్రీలక్రియేషను కలెజ్:— నిన్న సాయంకాలము ఎళుంబూరు హోటల్ వద్ద ఈ కలెజ్ వారు యుద్ధ నిధికి సహాయము చేయునని త్రమ శ్రీ మెంట్లెండు ప్రభుగారి యాధిపత్యముక్రింద నమోదజేయి. కొంతమంది గానము జరిగిన తరువాత ఇంగ్లీషు పద్యములు కొన్ని చదువబడెను. శ్రీ మెంట్లెండు ప్రభుగారు ఆటపాటలను జూచి అనందించి కత్తి సాయస్థులకు మెచ్చి ముచ్చటయ్యు నాటకరంగములోను గవర్న మెంటుహానులోను జరిగిన పోపు ప్రదర్శనములకు వచ్చి యానందింపుడని స్త్రీలును బిలిచిరి. పిమ్మట “ప్రతిభారాణి” యను ప్రదర్శనమును జరిపి జాతీయ గీతమును పాడి చాలిచర్యకు ముగించిరి.

మెక్డొనాల్డు మార్కెట్టు:— కార్పొరేషను అధ్యక్షులగు జె. సి. మెలనిగారి భార్య నిన్న సాయంకాలము బార్టికును సెలవిని నాయకరు కోవిలపీడిలోని మెక్డొనాల్డు మార్కెట్టు సారంభోత్సవమును జరిపిరి. మార్కెట్టు బహు సాంపుర నలంకరించబడ్డది. ముగిసిపటం క మీ ష న ర్లు ను ప్రముఖులును కొందరు వచ్చి యుండిరి. మెలనిగారి భార్య వంటిదాళపు చెవిలో తలుపులు దెరచినతరువాత నిట్లు ఉపగ్రహించిరి. కొన్ని న్యువు వి. మ. య ము ల లో బాగ్రతగా నుండుటలకు వన ఆశోగ్యము కాపాడుకొన

వచ్చును. ఇందులో ముఖ్యమైనది పరిశుభ్రమైన ఆహారమును భుజించుట నీకు సాక్షాత్కర్యలవలె భోజనపదార్థములను అర్హత వైద్యులతోబెట్టి ఆయుర్వేద వైద్యులతోబెట్టి ఆయుర్వేదములకు గుర్తు వివరములనుపడి చెబుచున్నది. అందులకు భుజ్యులు కొంచెము అధికమైనను పరవాలేదు. మెలనిగారు తనను తన భార్యను గౌరవించినందుకు గాను వందనములూచరించిరి. తరువాత ఫలాహారములను పంచివెట్టి ఉత్సవమును ముగించిరి.

నుగుణపరిశీలన:— బుద్ధికుశలతపరీక్ష:— నిన్నటి సాయంకాలమున 8<sup>1</sup>/<sub>2</sub> మొదలు 9 గంటలకు విక్టోరియా హాలులో నుగుణపరిశీలన సభవారు (బుద్ధికుశలత) యను పాటకమును తెలుగున ప్రదర్శించిరి. ఇందు కరుణా గవ్యధానము భిక్షార్థియైన చిన్నవారి కట్టుదలను నెరవేర్చుటకు న్యకీర్తనలతో రక్షణార్థమును, సత్యం కృపాపాపాగ్రంథమును తనకుం గల ఏకపుత్రుని జంపి తదావిష్కరణను అతిధికిభోజనముగా నిమిష కట్టి కథా సాగంశము కుక్కాంగదుని గాధలో కొంత కథా సంగ్రహము తెచ్చుచున్నది. ఇందలి ముఖ్యకాత్రములు గాజ దంపతు లిగురుగు, గాడుమారుడును, ఈ పాత్రల బూనిన వారు మువ్వకును నిన్నటి పాటకములోని ప్రధానరసంబగు కరుణారసంబును మిక్కిలి సమయోచితముగాను, అభినయ పూర్వకముగాను పునర్నియించి ప్రేక్షకుల మనంబుల కలనరసంబు చిరి. వీరి రావయ్య కేవలము కేవల 10-12 వత్సరముల పాటును కంతమాధుర్యమున నేమి, ఉచ్చారణ విస్మయమున నేమి, అభినయమున నేమి అత్యంత ప్రశంసనీయుగా బనిచేసి ప్రేక్షకులచే ననేకపర్యాయములు అభినందింపబడెను. ఈ సమావేశము వార్షికాబాలు దొక య మూల్యరత్న మని న నవచ్చును. పాటకమధ్యమున నొక చిన్న పూర్వము చేసిరి. ఇందు, వైద్యవైద్యులవారయినందున వృద్ధబ్రాహ్మణులకు ఆహ్వానించిన ఆతిథిలను నతనిపడుచుభార్య నిరాదరణచేసినరీతి ప్రదర్శింపబడినది. ముఖ్యగాధలోని అతిథి అభ్యాసతపూజకు ప్రహసనములోని నిరసనానులగు చిన్నతనపుచేష్టలకును గల తారతమ్యమునుజూపుచు ప్రాశస్త్యముగ వ్యవహరించిన శ్రీశేష ధారణకుడ ప్రశంసనీయుడగుచున్నాడు. మహేశ్వరరాతార మగు యతిశేషమును దాల్చినవారును, తదితరులను కూడ వారి వారి పాత్రలకుదగినట్లు హాస్య, రాద్రాదీ రసపోషకమునకు తోడ్పడిరి. నాయకావేషధారి చూపిన చుఃఖాతికను స్త్రీ భావమును గానమాధుర్యము ప్రత్యేక ప్రశంసనీయములు.

### న్యాయస్థాన వార్తలు.

ఒక మాతృదోహ:— కత్తమండలమునందలి ద్రోణాచల ములో వడ్డె గంగడకువాడు ఎరువోనో యద్దరినో కయ్యము లాడుచుండెను. వానికి 100 సంవత్సరములు వయస్సుగల మాడునలి తల్లి ఒకతె గలదు. విశోధము అధికమై పోవుచేమో యిట్లు భయముచేత ఆమె యా వోటికి వెళ్లి తన కుమారుని నుండలిండుటకు ప్రయత్నించగా ఆమెను గంగడు కాలిలో ఒక తన్ను దన్నెను. ఆ తన్నులో ఆమె స్త్రీహము తెగి చనిపోయెను. తరువాత వీరిమీద డిప్రూటి మేజి స్ట్రీటుకోర్టులో కేసు చేయబడెను. ముద్దాయికి మేజిస్ట్రేటు గారు 30 రూపాయల జూర్మానా కట్టవలెనునను ఒక నెల కఠింశిక్ష విధించిరి. దీనిని నెవ్వరు జడ్జిగారు ప్రాకోప్తవారికి దెలియపరచుచు ముసలిదానికి అపాయకరమైన దెబ్బ తగిలిన దనియు ముద్దాయికి విధించినశిక్ష చాలదనియు తెలియపరచిరి.

నిన్నటికోజున న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహీం గారును, న్యాయమూర్తి ఎములింగు గారును ఈ కేసును విచారణచేసి ముద్దాయికి ఒక సంవత్సరము కఠింశిక్షను విధించిరి.

ఒక మనోరంజి దావా:— దివాన్ బహదరు గోవింద దాస్ చతుర్భుజదాస్ గారింట్లో గుమాస్తాయగు గున్నాముదాను అను వారి మీద అతినిభార్య జమ్నా బాయిమ్మ గారు మనోరంజి దావా దెచ్చెను. అందు విషయమై న్యాయమూర్తి కుమార స్వామిశాస్త్రిగారు ఆమెనునోరంజి గాను గున్నాముదాను గాను నెలకు 15 రూపాయలు ఇచ్చునట్లుగా తీర్మానించిరి.

ఈ తీర్మానముమీద 2 సార్లు అప్పీలు చేయబడినది వారి తనకు తీర్మానించబడిన పోషణభృతి చాలదని అప్పీలు చేసెను. ప్రతివాది తన భార్య నడత మంచిది కాకపోవుటకులన ఆమెకు భృతికి హక్కులేదని అప్పీలుజేసెను. అది నిన్నటి కోజునవిచారించబడ్డది కక్కిలు సి. శేషచారిగారు వాదితరపున వాదించిరి. ఎం. జి. పార్థసారథి అయ్యంగారుగారు ప్రతివాది తరపున వాదించిరి. న్యాయమూర్తి శేషగిరి అయ్యగారును, న్యాయమూర్తి ఎములింగుగారును సాక్షుల విచారణమీద యీమె చెడునడకడిక గలిగినదని నిర్ణయించి నెలకు 15 రూపాయలకు భృత్యము కొట్టివేసి నెలకు 4 రూపాయలు లిచ్చునట్లుగా తీర్మానించిరి.

### చెన్నపురి వైద్యపరిషదము.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుల వారి యభిప్రాయము.

అసోసియేటెడ్ ప్రెసువారి ప్రతినిధి ఆచార్యులవారిని దర్శింపగా ఆచార్యులవా రిటులచిరి. —

రావుసాహెబు కలనల కన్నును నెట్టిగారి ఆయుర్వేద వైద్యశాలలోని ఆయుర్వేద వైద్యునికి డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యగారు ఎం.బి. సి. ఎంగారు కార్యనిర్వాహకులు సహాయముచేయ నంగీకరించుటకులన నామానరణదోషము కలిగినదని తలచి ఆట్టి యుత్తమవైద్యాధికారిని తొలగించుటకు వైద్య పరిషదమువారునుచుండు ఆవ్యాధ్యమును ఆవానశ్యకముగ నీయహాశేషమునందలి ప్రాప్తి:— వైద్యవిధానముల నిరసిండుట యీవైద్యుని. దీనివలన వైద్యులకును హాకీసులకును మాత్రమేగాక అనేక శత్రుబులునుండి ఈ విధానముల ననుసరించి చికిత్సల నందుచున్న ప్రజలందరికిని గూడ సంబాధించిన ముఖ్యమగు ప్రశ్న కలిగినది.

కానకసభలో చర్చ గలిగినపుడు అర్హులు అసర్హులు అను విచక్షణము ఆంగ్లవైద్యవిధానముల విషయమున గాని ఆయుర్వేదా వైద్య విధానములకు వర్తింపదు. మా|| సర్జను జనరలు బానెరుకుగారు స్పష్టముగ నుడిచిరి. ఈ సందర్భమున దొంతనముచారేమి చెప్పబడును వీలులేనిస్థితిలోనున్నాడు. ఈ వైద్య పరిషద మేర్పడుటకు కారణమును ఆవాలోచితముగు కానకము ఆమోదింపబడగూడదని అసభివారసభ్యు లందరు నేక గీర్వాసుగ నుడివినను జేయులందరు ఖండించినను పాటింపక కానకసభవారు దొంతనమువారును గూడ కానకము నామోదించిరి.

రావుసాహెబు కలెజ్ నెట్టిగారి వైద్యశాలలోని ఆయుర్వేద వైద్యుడు కీర్తిశేఖరులగు మానసికు వి. కృష్ణస్వామి అయ్యగారు సి. ఎస్. వి. గారిచే నేర్పరుపబడిన మొక ట్రైనులు వైద్యశాస్త్రశాలలోను వైద్యశాలలోను 4 సంవత్సరములు వైద్యవిద్యకు ఎయింగుపూర్వకముగ నభ్యసించిరి. ఆయనకు పట్టము గలదు. ఆయుర్వేద వైద్యము నందు పుష్టికరత గలదు నేనును ఈ రాజధాని లోనున్న తక్కిన వైద్యులును మాత్రమేగాక కలకత్తా నగరమునందలి కవిరాజులందరును గూడ నీ విషయమున పొందుచున్న మనస్తాపమును నేను సంపూర్ణగ వివరింపబాలను. ఈ ముఖ్య విషయమును గూర్చియే గతవారమున నేను కలకత్తాలోని కవిరాజులతో చర్చించితిని. వైద్య పరిషదము వారి తీర్మానమునకు దొంతనము వారు బాధ్యులుకారనటు కనకాశములేదు. తనవైన నొవ్వెనకు ప్రజల సేవకును దొంతనము వారికెచునోపంపకమానదు ప్రస్తుతసమయమున ప్రజలసంతృప్తిని ఆంక్షాశనమును కలిగింనుట కేవల మనుచితము. జేతీయములగు వైద్య విధానములలో నుపనిష్ఠులగువారికి కొందరికి లింగముల నిర్బుట మూలమున నావిధానముల పట్ల చామోదమునుచూపిన దొంతనమువారు వైద్య పరిషదమువారి తీర్మానము నామోదించురని నేనా వంతయు నమ్ముచాలను. కానక సభలో ప్రభుత్వ వర్తములలోనొక్కరగు మానసియులగు సర్జను జనరలుగారు స్పష్టముగ నొసంగిన వాగ్దానమును సమర్థించుట ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యవిధిగాన నచిరకాలముననే దొంతనము వారు ప్రజలనసంతోషంబున వారణాశుకునట్లు తమయభిప్రాయమును స్పష్టపరుచుట సుమచితమని నేను విన్నవించుచున్నాను.

జ్యోతిశ్శాస్త్ర శ్రేణి:— దివాను బహదరు ఎం. జి. పార్థసారథి అయ్యంగారు శేషా రామేశం పంతులుగారును మరి కొందరు కక్కిల్లు మున్నగువారును ఇటీవల కట్టివేయులో జ్యోతిశ్శాస్త్ర శ్రేణిలగు దండిభట్ల రామమూర్తి శాస్త్రిగారిని ఒక ప్రశ్న యడుగగా ఒకరినిఘరించి యడుగబడినదనియు ప్రస్తుత మతడు కారాగారమునందున్నాడనియు, వానికి ఉరిశిక్ష తప్పనా తప్పదామని ప్రజ లాంక్షాశనము నొంచుచున్నారు, కాని ఉరి తప్పిపోవుననియు కారాగృహవాసము మాత్రము తప్పదనియు వారు బహులచెప్పిరట. లాహోరు కుట్రకేసులో ముద్దాయియగు భాయి పరమానందుకు గురించియే ఈ ప్రశ్న యడుగబడినది. తరువాత జరిగిన పర్యవసానమును శాస్త్రిగారు చెప్పిన జ్యోతిషమును సరిపోయిన వని మామేర ఒకరు వాఙ్మయచున్నారు.

విద్యాయంత్రము

విద్యాయంత్రము	2
విద్యాయంత్రము, అంతర్జాతీయము	3
విద్యాయంత్రము, అంతర్జాతీయము	4
విద్యాయంత్రము, అంతర్జాతీయము	5
విద్యాయంత్రము, అంతర్జాతీయము	6
విద్యాయంత్రము, అంతర్జాతీయము	8-9
విద్యాయంత్రము, అంతర్జాతీయము	10
విద్యాయంత్రము, అంతర్జాతీయము	11-12-13
విద్యాయంత్రము, అంతర్జాతీయము	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915 వ సం॥ నవంబరు నెల 19 వ తేది

శుక్రవారము

పారిశ్రామిక విద్య

పారిశ్రామిక శాఖాధికారిగారి రిపోర్టు ననుసరించి మనరాజధానిలో పారిశ్రామికవిద్య మిక్కిలి అవసరమైనది. దానివివరము ముందుగా గలదు. అదిగాని పారిశ్రామిక విద్యలయములు ఈ శాఖవారి ధికారము క్రింద వనిచేయుచున్నవి. శాఖవారిచే మోదింపబడి విద్యార్థులకు విద్యనుగలపు నాలయములు మఱియూపకలవు. అనగా మొత్తమున్నవి 38 విద్యాలయములున్నవి. 1913-14 వ సం॥ నాటికి పోల్చిచూతుమేని మూడు విద్యాలయములు తగ్గినవి. ఇందులో నొకటి సంస్కారాధ్యక్షులచే నిర్మింపబడినది. ఇంకొకటి ఉన్నవిద్యాలయములలో ననేకములు పాడిరిల యాజమాన్యము క్రింద నున్నవి. అనేకములననేల రమారములను విక్రయించి కైస్తవమత బోధకుల యుత్సాహముచేత నగదును సేవించుచున్నది. ముద్దుపుట్టికి నీచాదిరి సంఘములకు తగినంత వసుంబడి లేదు. కావునవారు ప్రభుత్వమువారు విద్యాయసానుగ్రహిణులను ఇయ్యదలంచిన గ్రాంటులను స్వీకరింపలేక పోయినారు. అందుకై ప్రభుత్వము వారికిని గ్రాంటులను నిత్తురో అంత విద్యాలయనిర్వాహకులు చేత వ్యయవిషయమునకయి తెచ్చి చూపవలసియుండును. మన ప్రభుత్వము వారి పద్ధతులు ఇట్టివి. అదిగ్గ సమయములలో గూడ నింత గళబద్ధము నుండుటను గమనించినయెడల ఇప్పటి పరిస్థితులనా పద్ధతులలో జీవకళి యెంత తక్కువగా ఉండునో గమనింపవలసివచ్చును. పారిశ్రామికవిద్య అంత యసహాయక స్థితియందు వదలి యుండుట అంతరంగిక ప్రభుత్వమువారికి గాని ప్రతిదివమున పరిశ్రమభివృద్ధిచే కోరుకొనుచున్న నాగరక పౌరులను దుండమునకుగాని కీర్తికరము కాదు. పాడిరియాజమాన్యమో సహాయకముగా యసహాయకముగా,

కల విద్యాలయములను నేనుగ్రాము పారిశ్రామిక విద్యకు బోధకలనియో యాగించితము. ముప్పదియైదింట్ల పనునాలుగు అల్లికవని నేర్పుచున్నది. ముఖ్యముగా యూరోపియను యూరోపియను హైదర్ క్రైస్తవ బాలికలకు నుపచరించునది. తక్కువగల ఇరువది యొక్కట పనునైదు వడం గపు. పాతశాలలు. ఇందులో కొన్నిట మెకానికల్ ఇంజనీరింగు అనగా యంత్రశాస్త్రము ఉపవిషయముగా నేర్పుచున్నది. వ్యవసాయ పాతశాలయొక్కటియు నేతపాతశాలయొక్కటియు అందుల నేతపాతశాల యొక్కటియు రెండు పనిపాతశాల యొక్కటియు జాబితాను పూర్తి చేయుచున్నవి. పారిశ్రామిక శాఖవారిచే నామోదితములయిన పాతశాలలలో ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల చేరుచున్నది. కందిలోని నేతసంఘమువారు నేత బొండ్లను సుశీక్షితుల నొనర్చుట కొక విద్యాలయమును స్థాపించి ఆమోదము కోరినారు. ఇందుకు వర్గాకిరీడి పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు అచ్చట నొక పారిశ్రామికవిద్యాలయమును స్థాపించు విషయమున తమకు నాగినాడనియు పారిశ్రామిక శాఖాధికారిగారు వాగ్దాయముచేసినారు. ప్రాంతమును బట్టియే మనరాజధానిలో పారిశ్రామిక విద్య విస్తరింప నుండునదియు కొంతకు కొంత బోధపడగలదు. ప్రభుత్వాధికారుల యాసక్తిని ఇందు కనికరింప నెంచితిమేని మధురపారిశ్రామిక విద్యాలయ మెట్లభివృద్ధి యగుచుండునదియు గమనింపవలసివచ్చును. 1914-15 సం॥ నాటికి ఆ విద్యాలయమున 53 గురు విద్యార్థులుండిరి. 38 గురు క్రొత్తగా చేరి. క్రొత్తగా చేరువక 15 గురు వదలిపెట్టిరి. 17 గురు విద్యాలయమునను సరిగా రానందున త్రోసివేయబడవలసి వచ్చిరి. సరాసరి విద్యాలయమున నున్న వారి సంఖ్య 1913-14 లో 55.4 గా నుండ 1914-15 లో 52.12 గా నుండెను. దినదినము హాజరైనవారి సంఖ్య 1913-14 లో 43.3 గా నుండ 1914-15 లో 36.72 నుండెను. విడిచినవారి సంఖ్య చూచినను సరిగా రానివారి సంఖ్య చూచినను దామాషా సంఖ్య చూచినను దామాషా హాజరు అంకెలను జూచినను విద్యాలయము విద్యార్థులకు హాజరుకముగా లేదనుట ఎట్లగుచున్నది. కరీషి లలో తేరినవారి సంఖ్యయు వికథనే చెప్పుచున్నది. 1913-14 లో నూట 62.8 గురు తేలగా 1914-15 లో ఇయ్యది 54.5 గా కనిపించుచున్నది. ఇట్టి వైవిరీత్య మేల సంభవించుచున్నదని ప్రశ్నించుకొని ఆవిద్యాలయపు సూపరింటెండెంట్ సమాధానమును సూచించుచున్నాడు. మొట్టమొదట విద్యార్థులకు కూర్చుండుటకై నూతన లేదట! సీమనుండి వచ్చిన సామానులు విద్యాలయభాగమున నిలువచేయవలసి వచ్చినదట! విద్యార్థు లెక్కకనందుదొరికిన నక్కడ ఇటుకుకొని కనిచేయవలసియున్నదట! క్రొత్తభవన నిర్మాణ మారంభము కాలేదట. కడచిన సంవత్సరపు రిపోర్టులోనే ఈమొర యుండినది. ఈ సంవత్సరపు ను ఇంకొచ్చినది కాదు. ఇంకను నెంతకాల యొస్తటి యండునో మువ్వరెట్లుగుదును. ఈదృశ్యప్రదాయలు పారిశ్రామికవిద్యపై మన ప్రభుత్వాధికారులకు నెంతకాలముండునో విద్యాలయవసతి ఇట్లుండ విద్యార్థులకు భోజనవసతిఇంతకుండును సూక్ష్మముగా నున్నది. అచ్చటను హోటలు కౌఫీహోటలు ప్రత్యే

క్షమై విద్యార్థుల కశీర్తిగములను కలిగించి వారి జీవితములను వృథాచేయుచున్నవి. ఇట్లుండియు బోధనా విషయములు వెంపుచేయుట యత్యవసర మని సూపరింటెండెంట్ సూచించుచున్నాడు. మోటారు యంత్రశాస్త్రము, మోటారు నడుపు సభ్యసము, నేత, బాయిలరు ఆవిరియంత్రముల నడుపుట, కూస యంత్రములు, వాయుయంత్రముల నడుపుట, బియ్యపుమగల నడుపుట, నూనెయంత్రముల నుపయోగించుట, విద్యుద్వ్యంత్రముల నశీకరణము మున్నగువిషయల నేర్పుదురా యని యెడలో గరఖాస్తును పంపివారట! తాము వానినన్నిటిని నిరాకరింప వలసినచ్చినదట! ఎంత యవసరమున్నను హైదర్పులైత కోరుచున్నను పరిశ్రమాభివృద్ధి యత్యవసరమని ఎడరుత్తమాధికారులు నిర్వచించు చున్నను ప్రభుత్వమువారు కార్యమున నింత యలసభావము పరిశ్రామిక విద్యయెకల చూపుటకేమి కారణమో యెరుంగజాల కున్నారము. నూపరిశ్రమశాఖాధికారిగారు పారిశ్రామిక విద్యలో క్రొత్తపద్ధతి యుపక్రమింపబడినదని వ్రాయుచున్నారు. కిర్కీరులను కొలుపులోనికి తీసికొనువారి యవసరములకు విద్యను సమన్వయము చేయుచున్నారట. అనగా ఏవ్యాపారసంఘము వారి క్రిందియంతస్తుల పనికి విడి యవసరమని సలహా నిచ్చినదానిని బోధించుచున్నారనుట. విడింత చేసినను ప్రజ యుత్సాహము చూపుట లేదట! ప్రభుత్వమువారు బొంబాయిలోని విక్టోరియా పారిశ్రామికాలయమున విద్య నభ్యసించువారికొకట ఆరు విద్యార్థి వేతనముల నేర్పుదురగా దరఖాస్తులు పుష్కలముగా వచ్చినను తగినవారు మిక్కిలి కొద్దిగా నుండిరట! అందులోను వేతనము మొదట పొందిన ఇరువురు మరి నలుగుర నేరులోపల వేతనములనే వదలిపెట్టిరట! వేతనముల కెట్టి నిర్బంధములు పెట్టబడియెనో మాయెనుట లేకుండుటచే వ్యాఖ్యాన మనవసరము. అన్నియు చేర్చి చూడ నిప్పటికడతములలో పహులున్నవి లనియు ప్రభుత్వమువారు పారిశ్రామిక విద్యాలయము సెక్కుటిని పెట్టుకొనియు మిక్కిలి యసహాయక స్థితిని దానిని వదలినారనియు నిర్ణయింపకతప్పదు. పారిశ్రామికవిద్య విషయమున ప్రత్యేకవిచారణ నల్ప ప్రభుత్వమువారు ఉదారమగు నవీరపథముల ప్రసరింపవలసి యున్నారని మానవ్యుక్తము. ఇప్పుడు వారు చేయుచున్నది వేయుచుండును చేసినంగాని పారిశ్రామిక విద్యను కొంచెముగా నైనను సమ్మానించినవారు కాజాలరని మా దృఢాభిప్రాయము. మాప్రతినిధు లీవిషయమున మేల్కొని నిరంతరము పాటుపడి ప్రభుత్వమువారిచేత కార్యములు చేయింతురుగాక యని మా మనఃపూర్వక మగు కోరిక.

వ్యవసాయము.

వ్యవసాయమును గురించి జేయు మెకెన్నాచి. సి. ఎస్. గారు ప్రవచించుట కేర్పడియుండిన రిపోర్టు నేటికే వెలువడినది. అందులోని సారాంశము మాత్రము తంత్రీ మూలకముగా ధిల్లీ నుండి తెలియవచ్చి యున్నది. సంపూర్ణముగా రిపోర్టు లేక సూక్ష్మవిమర్శ సాధ్యము కాదు. కాని సారాంశమునుబట్టి చూడవలెను. క్రొత్తయంత్రములు కలది కాకపోవచ్చును గాని కొంతవరకు, ఉపయోగ

కార్తికా నుండకపోదని తోచుచున్నది. వ్యవసాయ శాఖలో పని చేసే వారు ముందస్తుగా దప్పటవల్ల జరుగుచుండే నష్టమును కడచిన పది సంవత్సరములుగనే సరియైనదిగా కార్యములు సాగిన పని మెకెన్నాగా రొక్కచే కాక ముందు వ్యవసాయ విషయములను గురించి వ్రాసివార దరును నభిప్రాయపడి యున్నారు. నాటికి నేటికిని వ్యవసాయ శాఖవారి పద్ధతులు మాటివని యందఱును నొప్పుకొనుచు నేయున్నారు. నేడు ముఖ్యవిషయములపై దృష్టి నిలుపబడుచున్నది. స్థానిక సందర్భములు గణనకు వచ్చుచున్నవి. స్థానిక పద్ధతులు సూక్ష్మముగా విమర్శింపబడు చున్నవి. మెకెన్నాగారి ననుసరించి పూర్వపు లునుమానములు పోయి అనగా రైతులకు సాధికారులయెడ చుండిన యొకవిధముగ వరభావము పోయి క్రమక్రమముగా విశ్వాసము పెచ్చుచున్నది. వ్యవసాయ శాఖ యొక్క ఫలములను గురించి వ్రాయుచు మెకెన్నాగారు ఇప్పుడు సంవత్సరమునకు తచ్చాఖ్య కయి రూ. 5,30,652 లు వ్యయమును చున్నదనియు రైతులకు కలిగిన ప్రయోజనమును రూపాయలు అణాలు పైసలలో లెక్కజేయుట కష్టమే యైనను సంవత్సరమునకు రమారమి మూడన్నర కోటి రూపాయల లాభము కలుగుచుండునట్లెన్నుచున్నది. తెలియజేయుచున్నారు. ఈ లెక్కలు ఆచారిత్రక వివరణములు నన్నియు నొక యెత్తుగను ముందు జరుగవలసిన కార్యక్రమమునకు మెకెన్నాగారు సూచించిన మార్గము మాత్రము ఒక యెత్తుగను మామానసమునకు గోచరించుచున్నది. ఇకముందు మాటలు తగ్గవలెనట! పని పెచ్చువలె నట! అనగా వ్యవసాయ శాఖవారు కార్యముపైనే దీక్ష యుంచవలెను గాని రిపోర్టులపైని దృష్టి యుంచి మంచి రిపోర్టు వ్రాయుట మాత్రమునకు కావలసినంతకై పెనుగులాడరాదని వీరి యర్థముగా నుండునోమోయని యాహింప వలసి యున్నాము. ఇక కార్య విషయమున వ్యవసాయ శాఖ రైతులకు నిర్బంధపరచి సాధింప వలసినది గాదట! ప్రజల సహృదీతో, ప్రజలకొరకు, ప్రజలు మేలునుడలంచి యా శాఖ పని బూనవలసి యుండునట! ఏతద్దర్శము ప్రజలలో నొక్కొక్కరిలో వ్యవసాయ శాఖవారు సంబంధములు పెట్టుకొనుట కంటే ప్రజాసంఘములో సంబంధములు పెట్టుకొనుట ఇరువారుల వారికిని లాభ కరమును ననుకూలమును నగునని మెకెన్నాగారి యుద్బోధన. విత్తనముల బట్టాడని నిదర్శనముగా తీసికొని మెకెన్నాగారు తమ ఈ మధిప్రాయమును నిరూపించుచున్నారు. వీరిమతమున పరపతిసంఘ కడతియే రైతులకును వ్యవసాయ శాఖలోని యధికారులకును బంధముగా నుపచరించి తీరవలయును. హైందవభూమియొక్క ఆర్థిక సాంఘిక మోములు రెండును వ్యవసాయపరిశ్రమల రెంటును పరపతిపద్ధతి ప్రబలుటచేతనే కలుగవలసి యున్నది. ఇదివరకు పరపతియొక్క ప్రాముఖ్యమును చెప్పిన యధికారవర్గమువారు కలరు కాని ఇంతస్పృహయుగ ఇంత యాదర్శరూపముగా నిర్వచించుటకు మెకెన్నాగారే ప్రథములు. వీరిని నియమించిన ప్రభుత్వమువారు వీరి సలహాను స్వీకరించి పరపతిపద్ధతి నిపుటికంటే నెన్నియో రెట్లు బలవత్తరముగా వ్యాపింపజేయుటకు మార్గములను వెదకి తమ వ్యవసాయ శాఖను ఫలవంతము చేయుటకు మాత్రమే కాక హైందవ భూమియొక్క ఆర్థిక సాంఘిక విముక్తిని సంపాదించుటకును పోడగుదురుగాక యని నమ్ముచున్నాము.

తన్నుకు చచ్చుట.

మనదేశములో కొందరు బోంబయి కండ్లముందర జేరి ముం ప్రాణములు నానాటికి చులకనైపోవుచున్నది. కరాచీ వ్యాధిమూల కమ్మివలదు గాన ౧౮౬౬ లేదని విచారింపింకేనే దీనికి దృష్టాంతము డబ్లిము శ్రీ. కెన్నీవారకు కరాచీ రైలువే వర్తమానపులోను "తాజుద్దీను" అను జేతము డుకూడ రైలువేలో నాఖరుగడండును. ఇతడు తన పనిమీద తానుండగా దీపములు వెలిగించువానిని పిలువచుని కెన్నీ చెప్పెను. తనపనిమీద తానుండుటచే ఆది తనపనికాదని తాజుద్దీను బహుచెప్పగా, కెన్నీవారకు ఆగ్రహమువచ్చి, "వెంక" జవాబు చెప్పుదువాయన కడుపుమీద ఒకతావు తన్నెను. దానిమీద పాపమా యరదృష్టవంతుడు స్త్రీహములెగి, చనిపోయెను. తాజుద్దీనునకు ఇదివరకే స్త్రీహము విపరీతముగ పెరిగి కడుపుకొట్టి యున్నదని వైద్యులుచెప్పిరి. ఎట్లయిననీమి, కెన్నీ కడుపుమీద తన్నెనమాట వాస్తవము. తాజుద్దీను చనిపోయినమాటయు నిజమే తనపనిమీద తానుండిన చెప్పుటకెన్నీ కండ్లముందర "వెంక" మాటయైనదట. ఒకరోజు తాజుద్దీను చెప్పినది "వెంక" మాటచే యెముండును వైద్యధికారులకు తెలిపి శిక్షించుటయో, లేక తాను మందలించుటయో జూపి యుండవలెను. కాని దీనిలో తేనిది నవలంబించక సర్వాధికారమును తనయందన్నట్లు కెన్నీచురాగ్రహము చెంది పాప మా యరదృష్టవంతుని మీదపడెను. ముద్దాయి తాను నేరము జేసికట్టాడని నెను. వ్యాధ్యాధికారి ౫౦ రూపాయల జూర్యానా విధించి ముద్దాయిని విడిచివెట్టిరి. ముద్దాయి చేసిన నేరమునకు తగిన శిక్ష విధించలేదని మా యభిప్రాయము. తీర్పును మేము చూడలేదుగాన దానిని గురించి మేముచర్చించుటలేదు. ఎందరు వైద్యులు తాజుద్దీను స్త్రీహము పెరిగియున్నదని సాక్ష్య మిచ్చినను, పాపమాతని ఆకాలమరణమునకు కెన్నీ తన్నిన తాతే కారణమని ఒప్పుకొనక తప్పదు. అట్టిస్థితిలోయొకవేలముక మాడక కేసలము అహంభావముతో సంచరించిన కెన్నీకి తగిన శిక్షను విధించవలయుట సంతాపకరముగ నున్నది. చనిపోయిన వాని కుటుంబమున కేమి యాధారము కలుగజేసినదియు తెలియరాదు. స్థానిక ప్రభుత్వమువారైనను జోక్యము కలుగజేసి కొని సహాయ మొసర్చిన యెడల వ్యాధియుగా నుండునని నమ్ముచున్నాము.

చురియోకకేసు.

బంగళములో విద్యుత్తురవాండు దుర్గపూజకు కొన్ని పుష్పములను కొనుగొని మార్చిబాతు దీప్త్యాటి మేజుపైపెట్టు విచారించి జుల్మానా, కొరడావెట్టులు, మొదలగు స్వస్థిశిక్షలు తగిన యుండవలయు, పిల్లవాడైన గుణపాతమైకొడుకు విధింప వలయుననియు తలంచి ఆరేసివారముల కఠింశిక్షను విధించెను. పువ్వులతో యుటెక్కడ, ఈశువక్కడ? అసలుసంగతిసందర్భములిన: మొన్నదసరాపండుగలలోని హిటుపట్టుముందు శిశుకూనానామమును, గిరింద్రనాథును అనుపిల్లలిద్దరు నబుడివి జనుల ఆశీస్సల బంగళాను చేరుచున్నచోటలోనికి వెళ్లి పూజ నిమిత్తము కొన్ని పువ్వులను కొనిరి. ఇందుకై వారిని పట్టుకొని విచారణజేరిరి. వ్యాధ్యాధిపతియగుటచే నిద్రయను తాము పువ్వులతోసితిమని చెప్పిరి. పువ్వులతోయుట నేరమవునో కానో పిల్లలను సహజముగ తెలియదు. కాని ఈ పిల్లలకు తమ చేష్టల మేజుపైపెట్టు ఇంకొకవిధముగతలచి లేపోని యాలోచనలకులొనయు తీర్పులు నిల్లువ్రాచెను:— "ఈకేసులో యద్దాయిలకు తగినశిక్షను నరసి విధింపవలెను. ఈకేసులో బంది పోట్లు నేరములను, వొంగతనముచేయుటను, పిల్లలకుచొరక యెక్కన తగుచున్నది. అందుచే జేకాభివృద్ధికి వారికి తగిన శిక్ష విధించి అట్టియధిని మరలించవలసియుండుగాన యద్దాయి లిద్దరును చెరతరవారముల కఠింశిక్షయైన విధించుచున్నాను." నాలుగు వెట్టులతో పిల్లలను కనలివెట్టులకైనను వ్యాధి యాధికారికి నునస్సొప్పలేదు. పాకదా నాలుగుపువ్వులతోసి నందునకు ఆరువారములపై బంధింపిరి. వ్యాధ్యాధికారి తత్వముప్రకారము పిల్లవాళ్లచొరకను తగినశిక్షనువిధించి వారి బుద్ధినిమరలించుట జేకాభివృద్ధి కరమరము. జేనిపూజకుపూవులను కొనుట చొరక యనవలయునా? గోటాలోనికి వెళ్లి పువ్వులతోయుట గొప్పనేరమైపోయినది. ఇన్నతనపుచేష్టలకు మందలించుటకుబదులుగ గోంకలుగొడతలుగభావించి వైకు విధించు మోత ముచ్చితముగానున్నది. పాపము! దీప్తిమేజుపై పుట్టు గారి పోటుగా అది!

చిత్రమొన పద్ధతి.

కాకినాడలో దిట్టిబ్బట్ట పద్ధతుగా నున్న చంద్రశేఖర ముదల్యారుగారిని వారతనమునా 6 పేరుతోగాక హోదాతో మ్యునిసిపల కమిషనరుల గా నియమించి రసి మా విశేషమును వ్రాయుచున్నాడు. ఇది చిత్రమైన పద్ధతిగా మాత్రము ఎత్తు కొనుటతోనే చతురకులకు తోచకపోదు. ఒకరోజు నగరపాలక సంఘమున వైద్యుడు తప్పక సభ్యుడుగా నుండవలెనని ప్రభుత్వమువారి యాజ్ఞయును కావచ్చునా? నిజముగా నదియే యాజ్ఞయును నేని జిల్లాస్వర్ణకులకు మాత్ర మాపదని ప్రత్యేకించి వెట్టుట యంత యుపయోగకారిగా కన్పించదు. స్థానికముగా నిరంతర ముండునాకుడు ప్రభుగౌరవజరుగుచు నగు మరియొక వైద్యుకుండుట సుభవించు నేని అట్టివారి కనకాశిషు అండగావా? హోదాతో నియమించుటలోగల యాగాధికేతు ప్రకటితయైనచో బాగుగనుండుని మా నమ్మకము.

చచ్చిలుగారు ఫ్రాన్సునకు వెళ్లుట.

లండను, నవంబరు 18:— చచ్చిలుగారు ఫ్రాన్సునకు కల్గిరి.

హంకాంగులోని శత్రుదేశీయులు.

లండను, నవంబరు 19:— హంకాంగులో 800 మంది జ్యోతిషు నిర్బంధవాసము విధింపబడిరి. వారచులున్న కాంతికి భంగము కలుగునని పార్లమెంటుప్రజలసభలో శేటో గారు చెప్పిరి. హంకాంగు వర్తకసంఘమునా రివిషయమున గర్హితుగారికి వాచుగా అట్టి భయమేమియును కలుగునని మాట తోడుటలేదని తెలిపిరి. కాన నేను యుద్ధకార్యాలయమువారితో వాదించితిని ప్రస్తుతము కలిపించు కొనుట కవసరములేదని నిశ్చయించిమి అభిప్రాయముల బహుచెప్పిరి. హంకాంగులోని జర్మనవర్తక సంఘముల నెత్తివేయుటను గూర్చి వారతనమునా రాలోచించుచున్నవారిని గూడ నుడివిరి.

బల్గేరియనులు వర్ధారునదిగట్టు

నాక్రమించుకొనుట

లండను నవంబరు ౧౯:— ఏభక్తు— పరాను వారికి విజయము కలిగినట్లును బల్గేరియనుల కధికముగా నై:కుండుటచే వారు వర్ధారునదిగట్టు వాదించుకొని యున్నట్లును తెలియకచ్చిరి. పీలంజోవోరామ్పూర్యోరంగమున బ్రిటిషు సైన్యములు విజయముగాంచినవి. బల్గేరియనులు విడిచివెట్టిన కెస్టోనోను పరానునా రాక్రమించుకొనిరి.

విశ్వకభక్తు ద్రోహాశాసనము.

లండను నవంబరు ౧౯:— వాషింగటను— ఆయుధ యంత్రాలలో నిటీవల సంభవించిన తిరుగుబాటు కారణములైన కుట్రలుగూడ వైకాసము తనయులులోనికి తెచ్చుకొను నట్లు దాని నవరింపవలసినదని ఎటార్ని జనరలుగారు మహాజన సభలో నొకతీర్మానముపూరించుచు:— విదేశీయులగుదుమ్మార్చి కనులయెడ ప్రోలీసువారి అధికారముల మరింత బలపరచ వలసినదనిగూడ వీరునూచించుచు.

పోర్టుగెనువాయువార్తా సాసము.

లండను, నవంబరు ౧౯:— వాషింగటను— పోర్టుగెనువార్తాపత్రిక వాయువార్తాసాసము నొకలతో సమాచారము నడుపుచున్నదనియును, అట్లాంటిక్ మహాసముద్రమువై ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల జరుపుచుండే నని ఆశయానము కలిగియున్న దనియును, బ్రిటిషురాయబారులు ఆ మెకెకాసంయుక్తరాష్ట్రపు వారతనమువారికి తెలియపరచిరి.

ఆఖిల భారత మహమ్మదీయ సంఘము:— ఈ సంఘ సమావేశము బొంబాయిలో నీసంవత్సరము మునుపటికంటే సధికముగ కోభతో జరపబడునని తలంచుచున్నాను. ఇండియా లో! అన్ని మూలలనుండి వచ్చుచుండిన జాబులతో సంఘ కార్యాలయమునకు ఉదయమునుండి సాయంత్రము వరకు విరామము లేకున్నది. లక్నోలో జరుపబడుచుండిన రాష్ట్రీయ కాన్ఫరెన్సు నహా సభ ౧౮౯౭ తేదీతో అంత నయ్యెను. నిమిష సర్వము, బోగసు మెడికలు డిగ్రీలు, ల్యాండు రివెన్యూ డిగ్రీలు మున్నగువానియెడ అసంతృప్తిని తెలుపు తీర్మానములు చేయబడెను. రాబోవు సంవత్సరమున నీ సభను బీరారులో జరుపవలసినదని ఆహ్వానములు వచ్చినవి. గా|| ౪౯|| లిపివజోను, సర్ గంగాధర్ చిట్టాచన్ కార్లు ఫీట్ కమిషనరు గారి నిదర్శనము.

# విరోధా మహా సంగ్రామము

## అధి. వేశముల సేనలు చూపుచున్న సాహసము.

వైద్యశాలానాక మందుగనికి తగిలివలి పోవుట.

పాపకేసు నందలి జైలును మాత్రము; పార్లమెంటు ప్రజల సభలో జరిగిన ప్రసంగము.

పాపకేసు రాజు గారు మిత్రమండలివారిపట్ల మైత్రిని సుప్రకటించుట.

భారతయోధులకు విజ్ఞోతియొక్క సుమారు.

### కొంగులు

అధి. వేశములనుండి వచ్చిన సైనికులు.

లండను నవంబరు 17.—కామన్స్ సభలో వై విమయమును బ్రశ్నింపగా బోనావాలా గారిలు చెప్పిరి. మలయా రాష్ట్రములవారి సైనికులు రణరంగమున నుపయోగింపబడుచున్నారు. రక్షకసంస్థానములనుండియు శ్రీరాజుగారి పరిపాలనలో నున్న యధిని కేశనములనుండియు వచ్చిన సైనికులలో చాలమంది రణమొనర్చుచున్నారు. కాని యెంతమందిరణ నియంత్రులై యున్నదియు దెబ్బట సమంజసము గాదు.

### యుద్ధములు.

34 కోట్ల 75 లక్షలు విలువగల పత్రములు యుద్ధములందు మార్పుపడెను. ఇందులో 20 కోట్ల 40 లక్షలు కానోస్ లు 18 కోట్ల 50 లక్షలు మునుపు ఋణము తీసిన వాడు. ప్రత్యేకము ఇట్టి మార్పులకై 27 కోట్ల 65 లక్షల నష్ట దీని తిమని మాకెన్నా గారు చెప్పిరి.

### ఆంగ్లియాను వైద్యపుటోడ మునిగిపోవుట

లండను నవంబరు 17.—బుధవారమునాడు భానజు మండు మందుగనితగిలి ఆంగ్లియానును వైద్యపుటోడ మునిగి పోయెను. దీనిని మున్ను 300 గేజిలో నుమాడు 3000 మంది నౌక కాల్ లియోడ గారు గాపాడిరి.

ఈయోడలోని వారికి సామముచేయ వచ్చిన మరియొక యోడ కూడ మునుగివెలిగి మునిగిపోయెను అని బ్రిటీషు వారి వైద్యశాలకు వచ్చిరని దెబ్బచున్నారు.

ల్యూజిటేయియాను సరకులపడవ ఆంగ్లియా యోడ లోని వారి సహాయమున పడవికి పడవల దిగెను. ఇంతలో పడవలపడవ వ్యవసాయమును కళాశాలలో మితవాదుగా గావబడిరి. టాక్సోడోపడవలు వెంటనే యచ్చటికి బోయి వీరి లో కొందరు చేపువకు దెచ్చెను. వీరిలో యొకరి చాంకిలును క యిల్లలు నుండెను.

### శ్రీ రాజుగారి సందేశము.

ఆంగ్లియానును వైద్యపుటోడ మునిగి పోయెను అని బ్రిటీషు వారి వైద్యశాలకు వచ్చిరని దెబ్బచున్నారు. ఈయోడలోని వారికి సామముచేయ వచ్చిన మరియొక యోడ కూడ మునుగివెలిగి మునిగిపోయెను అని బ్రిటీషు వారి వైద్యశాలకు వచ్చిరని దెబ్బచున్నారు.

### వివరము.

ల్యూజిటేయియాను సరకుల పడవలోని యింజనీరు యోడలోని వారికి సామముచేయ వచ్చిన మరియొక యోడ కూడ మునుగివెలిగి మునిగిపోయెను అని బ్రిటీషు వారి వైద్యశాలకు వచ్చిరని దెబ్బచున్నారు. ఈయోడలోని వారికి సామముచేయ వచ్చిన మరియొక యోడ కూడ మునుగివెలిగి మునిగిపోయెను అని బ్రిటీషు వారి వైద్యశాలకు వచ్చిరని దెబ్బచున్నారు.

### పెర్షియాలో ఆంగ్ల సహాయ వ్యవస్థ.

లండను నవంబరు 17.—పెర్షియా దొరతనమునకు కొన్ని సలహాల నందిరి. ఈ సలహాలను బ్రిటీషు దొరతనము వారును రుమ్మదొరతనమువారును ఆలోచించుచున్నారు. పెర్షియావారు మిత్రమండలి యుద్ధోగియులమై నెక్కులు పడ కుండునట్లు చేయుటకై నిజముగ బ్రయత్నించినచో పెర్షియా వానితో నభ్యంతమైత్రిమై నుండుటయే మా యాభోద్దేశ్యము. పెర్షియాలో జర్మనీ ఆస్త్రియావారల యుద్ధోగియులను ప్రతిఘటించుటకు యంతమను కారణము గనునింపవలెను అని కామన్స్ సభలో రాబర్టు సెన్టి ప్రభువు గారు చెప్పిరి.

### సైనికోద్యోగియులను విమర్శించుట.

హార్లెస్ ప్రభువుగారి సంభాషణ. లండను నవంబరు 17.—ప్రభువుల సభలో వెంటు డేవిడ్స్ ప్రభువు సైనికోద్యోగియులకు ఖండింపగా హార్లెస్ ప్రభువు బదులుపట్టుచు ఫిల్లుమర్షులు చెప్పించిగారు పార్లమెంటున 6 గంటలు మొదలు మధ్యాహ్న భోజనమువరకు నెట్టి దివ్యవ్యవహారమునకు దెలివి వివిధకాఖలను గూర్చిచాటిలు చెప్పిరి. మన మొక 19 సంవత్సరములలో జేయుటకు బ్రయత్నించిన కార్యము జర్మనీవా లొకవందసంవత్సరములనుండి చేయుచున్నారు. ఇంకొకవల మనకును జర్మనీవారికి తారతమ్యముకలదు. కొన్ని లోటులున్నను ఇవిపట్టుదల లేకపోవుట వలన కలిగినవి కావు. ఫ్రాన్సులో మనవైద్యములను నడపుచుండెనప్పుడు కార్యవిగ్నాహకత్వమునిచ్చి యోజనము కా లేదు. జర్మనీవారి భయంకరమైనకాయంత్రమును తత్కాలమున నిర్ధకముగ జేయుట యెంతయు నేర్పరితనము బహుశా వారి వైద్యము లెప్పటికిని నిర్ధకములగు నేమో.

### ఆర్మీనియా హత్యలు.

లండను నవంబరు 17.—కామన్స్ సభలో ఆర్మీనియా హత్యలగుర్తు చచ్చించుచున్న సెన్టి ప్రభు విట్టనెక. ప్రపంచచారిత్రమునం దుండట నిట్టి దారుణకర్మము మరియొకటి లేదు. ఈ కార్యము మతములకము గాదునది యొక్కటి యే దాని దుష్టభావము నొకొక తగ్గించుచున్నది. ప్రపంచములో దైవభక్తిగల మహా పృథ్వీ ములందున ఈ కార్యమును మన మెంత నిరసింపితిమో యట్లే నిరసింపిరి ఈ కార్యము నా ఘోరము పూర్ణాంతరమున జేసియుండిరి. ఈ కార్యములు తగినంత తీవ్రముగ జేయునందులకై ఒకరిద్దరు గవర్నరులను వారు దొంగమునుండి తొలగించియుండును. ఇంతియ కాదు. ఈ హత్యల నొనర్చుట వారికి కోపాద్వితీకారణము లేదనియులేవు. ఆర్మీనియానుండి వచ్చు శత్రుబాగులను అరబ్బులు సాయపడునట్లు చేయును మెసోపొటేమియాలో నున్న జర్రులు నిక్కణ్ గారికి కంటి సంపిమి.

### బహుమతులు.

లాహోరు—నవంబరు 17.—సి॥ మి॥ గెజెట్టున కీవార్తవచ్చెను. లండను నవంబరు 17.—డి. సి. పతకములు 27 గిం మంది కొనగినట్లు గెజెట్టులో బ్రకటింపబడెను. వీరిలో కొంత మంది యిదివరకే యావతికమును పడసియున్నారు అట్టివారికి కొక్కెములచ్చిరి. ఈ బహుమతులలో చాలాభాగము గాయము లందినవారికి సాయపడినందులకును శత్రువులైన బాంబుల కేసి కంధకములనుండి లేవగొట్టినందులకును ఇచ్చిరి. లండను పటాలములో 1 వ పటాలమునందున్న చాలన రను భటుడు లూస్ బర్డ్ జర్మనీయులకందకముపై బడి శత్రువులను గరిని నన్నీతోనో లేక తుపాకితోనో చంపెను.

### ఫిరంగి జెనాకను ముంచుట

లాహోరు నవంబరు 17.—లండను నవంబరు 17.—జలాంతర్గామిగాని నావికులు జర్మను సైనికులదుస్తులను ధరించి యుండిరిని ఫిరంగి జెనాకనుండి వెలువడినచాతేశములు చెప్పిరిని కోమలతోనున్న విలేజిరి వెంట్రుల్నానుపత్రికకు వ్రాసెను.

### మెయిలుస్టేయరు మెట్టు పట్టుట.

లండను నవంబరు 17.—మెట్టోను మెట్టు అను మెయిలుస్టేయరు లాస్ పాల్కునునకు దక్షిణమున మెట్టు పట్టినది.

### ఆంగ్ల దేశమున ఆదాయపుపన్ను.

లండను నవంబరు 18.—మెట్టోనులోను నావికులలోను పాటుకు 800 పాకులలోపు ఆదాయము నచ్చువారికి వెనుకటి రేటుప్రకారమే ఆదాయపుపన్ను నివ్వవచ్చునను సవరణను పార్లమెంటు ప్రజల సభలో మెకన్నా గారికి కరించిరి.

### మంత్రివర్గములోని యుద్ధకార్యవిగ్నాహక సంఘము

లండను నవంబరు 17.—హిందూదేశ సంబంధములగు విషయములు ప్రస్తావనకు వచ్చినపుడు ఇండియా మంత్రి గారిలోను తక్కిన కాఖలవిషయములు కలిగినపుడు కాఖాప్రధానాధికారులలోను కార్యవిగ్నాహక సంఘమువారిలోనిందురుని పార్లమెంటు ప్రభువుల సభలో ప్రా ప్రభువు గారు చెప్పిరి.

### హార్లెస్ ప్రభువు ప్రసంగము.

లండను నవంబరు 17.—యుద్ధమును గురించి నేను నాసహకారులకును దేశములకును ముందుగా తెలుపలేదని కొందరు వ్రాయుచున్నారు. నేను తెలుపగలిగిన విషయముల నన్నిటిని వెంటనే నా సహకారులకు తెలిపిరి ఆ విషయములు విస్తారమేగాని స్వల్పముగాదు వెంటనే వారు కార్యాచరణకు బూనిరి గావుననే మనము యుద్ధమారంభమున సరికి సముద్రముమీద నిరంకుశాధికారమును పొంద గలిగితిమి. కేసలను సిద్ధపరుచగలిగితిమి అట్లుజరిగియుండెనచో శత్రువులపాటికి పారిను నగరములలో ప్రవేశించియుండురుని హార్లెస్ ప్రభువు గారు హామ్యులలో నడిచిరి.

### ప్రాస్తు

బ్రిటీషువారిమంత్రిలును ఫ్రెంచివారి మంత్రిలును ఆలోచనలు చేయుట. లండను నవంబరు 17.—పారిసు—పారిసునకువచ్చిన బ్రిటీషువారిమంత్రిలు నలుగురును యంబ్రియండుగారితోను జనరలు జాఫ్ గారితోను యుచ్చటించిరి.

### ఒక సభ

లండను నవంబరు 17.—పారిసు—మధ్యాహ్నము 1 గంటవరకు బ్రిటీషుమంత్రిలు విశేషకచేర్చిలో యుచ్చటించిరి. ఫలాహారములైన వెనుక యెంబ్రియో సాయంకాలము 2 గంటల వరకు నొకసభసమావేశమయ్యెను. యెంబ్రియో భోజనము చేసి గాత్రీపుట మంత్రిలు లండనుకు వెడలిపోయిరి. ఇట్టి సభలు ముందరేకములు జరుగగలరని యుచున్నాము. ఈసభలకు రష్యా ఇటాలియావారి ప్రతినిధులును కరువు.

### ఫిరంగి ప్రయోగము.

లండను నవంబరు 17.—పారిసు ఫ్రాన్సులోని రణరంగమునందలి విశేషభాగమున ఫిరంగి ప్రయోగము తీవ్రముగ జరిగెను అని బ్రకటింప బడెను.

### పర్రానువారి క్రొత్త ఋణము.

లండను నవంబరు 18.—పారిసు—పర్రానువారు నిర్ధారణ లేని మొత్తమును మరల బరుబడియుటకు ఈ నెల 15 వ తేదీని ప్రారంభించిరి. వారు ఋణపత్రములను 1008 88 రూపాయల చొప్పున అమ్మి చున్నారు.

### ఈజిప్టు

ఫ్రెంచివారిమంత్రి ఏథెన్సును జేరుట. లండను నవంబరు 17.—యం. డేవీస్ కొచ్చిట్ అను ఫ్రెంచివారిమంత్రి యొకకార్యముమీద ఏథెన్సుకు వచ్చెను. వీరికి జను లాహోర్నుచ్చిరి. ముఖ్యమంత్రిగారి ప్రతినిధియు పురాధ్యక్ష పురపాలకుద్వ్యసంఘ ప్రతినిధులును వారినిదోడ్కొని పోయిరి. తరువాత వారున్న వంటపుటి యింటియెదుటను ఫ్రెంచివారి రాయబారి కచ్చేరియెదుటను సుత్సముల జరిపి మర్సీను గీతమును వాడిరి.



శత్రువులు

శత్రువులు ద్వీపాదుల బాటలు బ్రతుకొందులు. లండను, నవంబరు 17:—పెట్రోగ్రాదు—ద్వీప్ ముగ్గు...

చార్టోనును జర్మనీయులు

చార్టోనును జర్మనీయులు పట్టుట. లండను, నవంబరు 18:—లండను నవంబరు 16:—

అమెరికా

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల బాంబుకుట్టలు. అలహాబాదు నవంబరు 18:—లండను నవంబరు 16:—

నర్మియా

బల్గేరియా వారు ఫ్రెంచివారివైని బతుకుచు మానుకొనుట.

లండను నవంబరు ౧౮:—సోమవారమునాడు కెన్సా నది వెనుకలను క్రిస్టియన్లకు పడవలలో ముగ్గురు మనుషులు బల్గేరియా వారు చాలమంది హతులై పోయినది.

బల్గేరియా

కెయిరోలోని యుర్యులు బల్గేరియాను విమర్శించుట.

బొంబయి నవంబరు ౧౮:—బొంబయి ఆఫ్ ఇండియాకు కెయిరో విభిన్న డిప్లొమ్యాలు వ్రాయుచున్నాడు.

రుమీనియా

రుమీనియా వారి తాటస్థము.

లాహోరు నవంబరు 18:—లండను నవంబరు 16:—

గ్రీసు

గ్రీసు ప్రజలు—యిత్రయంతరి.

లాహోరు నవంబరు ౧౮:—లండను నవంబరు ౧౬:—

పారశీకము

పారశీక దేశపురాజు.

లండను నవంబరు ౧౬:—పెట్రోగ్రాదు—మంత్రివర్గముతో చర్చించిన ప్రధాన సాగూరు బ్రిటిషు రుష్యాదేశముల...

కెనడా

కెనడాలో నైవిరు జేర్చుట.

లాహోరు నవంబరు ౧౮:—సి. వి. గేజెట్టుకి వార్త వచ్చెను లాహోరు నవంబరు ౧౮:—కెనడాలో నైవిరును నురు...

ఫిలిప్పీన్స్

యుద్ధంతివార్త.

డిల్లి నవంబరు ౧౮:—విక్టోరియాను ఇండియానుండి గాన శ్రీరాజప్రతినిధిగారి కీర్తిగీతంబును తెలియజేసినది.

రీగానుండి పిమ్మెలు వరకు వ్యాపించి యుద్ధరంగమునందు తటటును వింతలేనియును లేనయును స్థిరపడినది.

ఒక్క ఫిరంగిదళ యుద్ధములు మాత్రమే జరిగిన నని యును ఈ యుద్ధములు మొదలై ఆగ్నేయరంగముల నత్యుత్పదముగ నుండెననియును పరాములగు తెలియజేసెరి.

బాల్కను రంగము.

విషయస్థితి.

గల్లిపోలికి సోయినద్వీక సెన్సెనుగారు బాల్కను రంగపరిస్థితులను గురించి లండనులో నొక యువస్వామము...

“ఇట్టి సందర్భములందు వాగ్యసానుకూలము నొక మాన్యు మార్గములు చెందెదలవు. జన్మమును బల్గేరియాదేశానికి వారి జేసికొనిగల్గెనే, కాన్స్టాంటి నోపియను వారు శత...

లాహోరు విశ్లేషణ.

బెంగాలీపత్రిక

నరక నొకసారి శ్రీరాజప్రతినిధిగారు తమ మున్నత పదవి వదిలెనునను ప్రభు రాజనీతిజ్ఞులు విదిలెనుచేసె.

ప్రేటుమాను పత్రికపై బొంబాయి (కానికలు పత్రిక) వ్రాసిన విమర్శము.

ప్రేటుమాను పత్రికా విమర్శము సమాధిలోనున్న రాజులను పశువులుగాను ఉరికిరచుటలు చేయవలెనున్నది.

సలోనికా పట్టణము.

**THE**  
**HOTEL CLARENCE,**  
**GOLD MEDALISTS.**

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

WEDDING CAKES, Xmas and, New Year Cakes prepared.

*Branches:—*

COMMERCIAL HOTEL, Armenian Street.  
Y. M. C. A. RESTAURANT, Esplanade  
BAR ASSOCIATION RESTAURANT,  
High Court Building.

# THE GREAT WAR.

## Troops of Crown Colonies on Active Service.

### AN HOSPITAL SHIP BLOWN UP BY A MINE.

### German Agents in Persia: Statement in Commons.

### SHAH OF PERSIA DECLARES FRIENDSHIP WITH ALLIES.

### VICTORIA CROSS AWARDED TO AN INDIAN HERO.

[Reuter's Agency.]

#### GREATER BRITAIN.

##### Mr. Churchill Leaves for France.

LONDON, November 18.  
Mr. Churchill has gone to France.

##### Victoria Cross to an Indian Hero.

LONDON, November 19.  
The Victoria Cross has been awarded to Rifleman Kulbir Thapa (Third Gurkhas) for most conspicuous bravery in the operations against the German trenches south of Manquissart. He himself was wounded on September 25 but found a badly wounded soldier of Leicestershires behind the first line German trench and stayed with him day and night and brought him through German fire early in the misty morning to comparative safety. He returned and brought in two wounded Gurkhas in succession and after that went back in broad daylight and carried the British soldier to safety under enemy fire.

##### Financial Business.

LONDON, November 18.  
The House of Commons to-day agreed to the new clause in the Finance Bill empowering the Treasury during the war and for twelve months afterwards to issue securities with the condition that the capital and interest of them shall not be liable to taxation while securities are in beneficial ownership of persons not domiciled, and not ordinarily resident in United Kingdom. Mr. Montagu said that the adoption of the clause would largely increase the future foreign subscriptions.

##### Enemy Aliens in Hongkong.

###### No Action Necessary.

LONDON, November 19.  
Replying in the House of Commons to Mr. Peto who drew attention to the presence of three hundred interned Germans in Hongkong and suggested their removal in view of the danger to peace Mr. Bonar Law said that the Governor of Hongkong had replied to the representations from the Chamber of Commerce that its fears were not shared by the authorities. After consulting with the War Office Mr. Bonar Law did not propose at present to take any action.

Replying to a further question regarding the delay in the liquidation of German firms in Hongkong Mr. Bonar Law stated that the matter was under the consideration of the Government with a view to eliminating German influence in the Colony.

##### Cabinet War Council.

###### Departmental Heads to be Consulted when Necessary.

LONDON, November 18.  
Discussing the Cabinet War Committee in the House of Lords, Lord Crewe said that the Secretary of State for India would be called to consultation whenever any matter affecting India was discussed and whenever any other Departments were affected their heads would similarly be summoned.

##### Income Tax on Soldiers and Sailors Income.

###### Chancellor's Concession.

LONDON, November 18.  
During the debate in the House of Commons on the finance Bill Mr. McKenna agreed to an amendment providing that Soldiers and Sailors of all ranks whose total incomes do not exceed three hundred pounds shall pay income tax at old rates.

##### Lord Haldane on Warnings About the War.

LONDON, November 18.  
Speaking at Hamstead Lord Haldane said that he had been criticized for not warning the country and his colleagues about the war. The fact was that he conveyed whatever information he had and it was considerable to his colleagues and they immediately commenced those activities which secured the command of the Sea and enabled the army to be mobilised at the outbreak of the war and but for which the enemy would now be at Calais and Paris.

##### Criticisms of the General Staff.

###### Lord Haldane's Reply.

LONDON, November 17.  
In the House of Lords, replying to criticisms of the General Staff by Lord Saint Davids, Lord Haldane said that Field Marshal Sir John French's working day from six in the morning till dinner, with regard to the various staffs Lord Haldane said we were at a disadvantage as compared with Germany who had been doing for a century what we had tried to do for a decade. Any omissions were in no way due to lack of zeal, and the work of the men leading the army in France was in no way a failure. It

was a great feat to reduce Germany's tremendous military machine to temporary and perhaps permanent impotence.

##### Troops from the Crown Colonies.

LONDON, November 17.

At question time in the House of Commons Mr. Bonar Law said that the Malay States Guides were being employed on active service. A very considerable number of troops from the Crown Colonies and Protectorates were serving, but it was not desirable to give actual figures.

##### Hospital Ship 'Anglia,' Sunk.

###### Most of the Passengers Saved.

LONDON, November 18.  
The British War Office reports that the hospital ship 'Anglia' struck a mine in the Channel on Wednesday and sank. About three hundred out of 385 were saved by a patrol vessel. Another ship which came to the rescue was sunk by another mine.  
A later message says the collier 'Lusitania' rushed to the assistance of the 'Anglia' and lowered boats. Meanwhile the collier was blown up, but the remainder of the crew were saved. Torpedo boats also steamed to the scene and brought some of those rescued to port, including a matron and two nurses.

##### Message from the King.

The King in a message says:—"I am shocked to hear that the 'Anglia' which recently conveyed me across the Channel has been sunk, and I am grieved at the loss incurred. I trust that the survivors did not suffer unduly from their terrible exposure."

##### Further Particulars.

The Engineer of the collier 'Lusitania' in an interview at Dover, said that when the explosion occurred the 'Anglia's' bows seemed to melt away and the sea lapped the rails and splashed on the decks. The crew of the collier saw soldiers coming upon deck and assembling as for parade, waiting for the order to enter the boats. Every moment their footing became more precarious, and some wounded slipped into the sea. Many sailors dived in to rescue them. Meanwhile the nurses were splendidly heroic and helped the men to transfer the wounded into waiting boats, two of which belonged to the 'Anglia.' One of them, with a nurse attending to the wounded, reached the 'Lusitania' just then a terrific explosion occurred under the 'Lusitania's' stern and had to sheer off. The 'Lusitania's' mate was blown from the rigging, but not seriously hurt.

##### British and French Ministers Confer.

LONDON, November 18.

PARIS.—The four members of the British Cabinet visiting Paris have conferred with M. Briand and General Joffre.

##### Conferences.

PARIS.—The British Ministers had a Conference at the Foreign Office, which lasted until one in the afternoon. After lunch there was a Conference at the Elysee till seven in the evening. The Ministers returned to London at night after dinner at the Elysee. The meeting is regarded as preliminary to future Conferences, at which Russia and Italy will be represented.

##### War Loan Conversions.

###### £200 Consols Converted.

LONDON, November 17.  
Mr. McKenna stated that the amount of stock converted into War Loan was 347 and a half millions, of which 204 millions were Consols and 135 millions old War Loan. The amount of War Loan issued to meet conversion was 276 and a half millions.

##### The Armenian Massacres.

###### Discussed in the House of Commons.

LONDON, November 17.  
In the House of Commons, during a discussion of the Armenian massacres, Lord Robert Cecil said there was no more horrible crime in the history of the world. The only mitigation was that it was in no way a religious movement. Pious Moslems everywhere in the world reproached the Armenian horrors as much as we did. It was the premeditated and deliberate policy of a gang of ruffians, and one and perhaps two local Governors had been dismissed for not performing the work with sufficient vigour. Moreover, the massacres were entirely unprovoked. We had telegraphed to General Nixon in Mesopotamia to try to induce the Arab tribes to assist the Armenian refugees.

##### Award of D. C. Medals.

###### For Acts of Gallantry in Field.

LAHORE, November 18.  
LONDON, November 17th.—Two hundred and five D. C. M.'s are gazetted. A number of recipients have already won

## TELEGRAMS.

the medal and are given clasps. The greater number of acts of gallantry consisted either of aiding the wounded or bombing the enemy out of the trenches. Private Challenor, of the 6th Londons, charged a German trench at Loos and bayoneted or shot nine enemies.—"C. and M. Gazette's" cable.)

##### R. M. S. 'Pembroke' Ashore.

LONDON, November 18.  
The Royal Mail Steamer 'Pembroke' is ashore south of Las Palmas.

#### FRANCE.

##### Asphyxiating Gas.

###### Unrestricted Use Recommended.

LONDON, November 19.  
PARIS.—The Senate Army Committee under the presidency of M. Clemenceau has unanimously insisted on the unrestricted use of asphyxiating gas by the French armies.

##### French Loan of Unlimited Amount.

###### Opened at 88.

LONDON, November 18.  
PARIS.—The new five percent loan of unlimited amount opened on November 18th at the price of 88.

##### Violent Cannonading.

LONDON, November 18.

PARIS.—A communique says: Violent cannonading was general on most of the front in France.

#### RUSSIA.

##### ENEMY ON THE DVINA.

###### Attempts to Cross Defeated.

###### A Zeppelin's Mistake.

LONDON, November 17.  
PETROGRAD.—A communique says below Dvinsk the enemy attempted to cross the Dvina at several points in boats. They were repulsed westward of Dvinsk. The Germans were compelled to abandon a portion of the trenches in the Lake Seventh District. A Zeppelin flew over the Dvinsk District on Monday night and dropped bombs, a portion of which fell in the German trenches causing a panic and heavy losses. The enemy continues desperate attacks in the vicinity of Tcharatorysk. Our Artillery again and again scattered him as he approached the Styk river.

##### Enemy's Claim.

###### Activity of Russian Gunboat on Lake Van.

LAHORE, November 17.  
LONDON, November 16th.—The enemy reports claim to have taken Tcharatorysk and cleared the whole of the western bank of the Styk. The Russian reports of recent successes described the difficult and successful withdrawal of prisoners to the eastern bank.  
A Petrograd official message mentions fighting from the Black Sea to the River Arax, and activity of the Russian gunboat on Lake Van. It adds:—"Some of our frontal positions are under six feet of snow."

#### SERBIA.

##### Bulgarian Occupation of Vardar Bank.

LONDON, November 19.

ATHENS.—Unofficial accounts of the French victory state that the Bulgarians who were numerically superior consisting of three Divisions are now on the right bank of the Vardar. The British have scored success on the Valandovo Rombrosho front and the French have occupied Kastorino which the Bulgarians had evacuated.

##### The Allies at Salonika.

###### Impressing the Greek Public.

LAHORE, November 18.  
LONDON, November 16th.—The 'Matin's' Salonika correspondent describes the scenes of activity there as affording an impressive spectacle of naval and military power. The French and British battleships just arrived, together with the transports carrying troops, munitions and food, cover the entire roadstead. The strength of the Allies is beginning to impress the Greek public and military opinion.—"C. and M. Gazette's" cable.)

##### Bulgarian Attacks on French Front

###### Abandoned.

###### Bulgarian Losses in Three Days Fighting.

LONDON, November 17.  
The Bulgarians on Monday abandoned attacks on our front left of the Cerna river and west of Krivolak and retired to the Arkangel heights north of the village of Cicevo, abandoning numerous dead. The Bulgarian losses during three days' fighting were four thousand. Our losses were slight.

#### GREECE.

##### French Minister at Athens.

###### A Cordial Welcome.

LONDON, November 17.  
The French Minister, M. Denys Cochon, has arrived in Athens on a special mission. He was welcomed by an immense crowd and was received by a representative of the Premier, the Mayor, and the Municipal Council. Subsequently demonstrations took place before his hotel, and before the French Legation, and the Marseillaise was sung.

#### EGYPT.

##### Bulgaria Denounced.

###### By Arabic Press in Cairo.

BOMBAY, November 18.  
The 'Times of India's' Cairo correspondent, in a letter just received, says:—The Vernacular Arabic Press in this

## TELEGRAMS.

country attacks Bulgaria with a vehemence for the part she is playing. The "Al-Akhbar", one of the leading media of Mahomedan opinion, is illustrative. It writes:—"Bulgaria has shown the whole world that it is a treacherous country with a corrupt conscience and impure spirit. Matricide is not more horrible than Bulgaria's fighting against Russia, who liberated her with the help of France. Bulgaria's shame for entering the war on the side of the Germans and Austrians, and of the Turks, who before the Treaty of Berlin employed the Bulgarians for carrying wood like donkeys and mules, will neither shake the confidence of the Allies nor disturb their friends for the vague policy previously adopted by Bulgaria, when she allowed all sorts of munitions to pass through her country from Austria to Turkey, was more mischievous than her present policy."

## Greek Demonstrations in Favour of Allies.

BOMBAY, November 19.  
The Cairo correspondent of the "Times of India" writing on October 1st says:—

Events have been moving somewhat more rapidly in Egypt during the past ten days and refers to a great demonstration of Greek community held at Casim Kur-sull on the 30th September when it was unanimously decided to send a telegram to M. Daimis, Greek Premier, asking Greece should no longer delay in entering the war on the side of the Quadruple Entente.

## Jewish Refugees.

There are at present in Alexandria 2,300 Jewish refugees from Palestine, apart from the large number of refugees already there and the expense of maintaining £2,500 a month is borne directly by the Egyptian Government, partly repaid by consulates. During the past 8 months the Government have spent £18,356 in this connection in Alexandria alone.

## PERSIA.

RECEPTION BY THE SHAH.  
Of British and Russian Ministers.

LONDON, November 18.  
PETROGRAD.—A telegram from Teheran states that, after a discussion with the Cabinet, the British and Russian Ministers were received by the Shah, who declared openly that he was a friend of Britain and Russia. He did not conceal the fact that during the course of a year the Germans had done their utmost to drive Persia into war with Russia. Prior to the audience the German, Austrian and Turkish Ministers left Teheran, confident that the Shah was also leaving. Princes Eyn-oud-Daoule and Firman Firma, who are Russophiles, are entering the Cabinet.

Anglo-Russian Relations with Persia.  
A Statement in the Commons.

LONDON, November 16.  
In the House of Commons Lord Robert Cecil announced that certain proposals had been received from the Persian Government and were engaging the attention of the British and Russian Governments. "Our one desire is to maintain the most friendly relations with Persia, provided the latter makes a real attempt to prevent attacks on allied officials. It must be remembered that the whole trouble proceeded from the presence of German and Austrian officers and agents in Persia."

## RUMANIA.

## Rumanian Neutrality.

LAHORE, November 18.  
LONDON, November 16th.—The "Central News" Rome correspondent says:—According to a Bukharest despatch, M. Briatiano has declared that the Rumanian neutrality is definitely unchangeable.—("C. and M. Gazette's" cable.)

## CANADA.

## Recruiting in Canada.

LAHORE, November 18.  
LONDON, November 17th.—Recruiting is brisk in Canada. The "Times" Toronto correspondent states that the native Canadians form a great majority. The reverse was the case with the earlier contingents.—("C. and M. Gazette's" cable.)

## UNITED STATES.

## Amendment of Anti-Trust Law Proposed.

LONDON, November 18.  
WASHINGTON.—The Attorney General announces that he will recommend the Congress to amend the Anti-Trust Law so as to make it applicable to conspiracies such as those which resulted in the strikes in the munition factories. He will also recommend legislation strengthening the powers of the Secret Service against foreign propagandists.

## Wireless at Portland.

## Trans-Atlantic Communication.

LONDON, November 19.  
WASHINGTON.—The British Embassy has drawn the attention of the State Department to the private Wireless Station at Portland (Maine) which is communicating with vessels and is suspected of Trans-Atlantic communication.

## Bomb Conspiracy in U. S. A.

## Fay Makes a Confession.

ALLAHABAD, November 18.  
LONDON, November 16th.—The "Morning Post's" Washington correspondent says:—Fay has agreed to make a full confession, including the names of the men in Germany who instructed him, and the men in America financing the bomb enterprises. He has already produced evidence satisfying the officials. High officials in Germany directed him to confer with the Germans in the provinces.—("Pioneers's" cable.)

## TELEGRAMS.

## The Hamburg-America Clearing House.

DELHI, November 18.  
LONDON, November 17th.—The "Exchange's" New York correspondent says that 100 witnesses testify that the Hamburg-America Clearing House distributed huge sums for 'propaganda' purposes. The Directors planned to make New York the headquarters of the fleet to raid the Allies' shipping. The Directors will be arraigned to-day.

## INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

## DELHI

AGRICULTURE IN INDIA.  
Its Great Development on Scientific Lines.  
DURING THE LAST TEN YEARS.  
An Interesting Review.

DELHI, November 18.  
The long-looked for Report on Agriculture in India by Mr. James MacKenna, I.C.S., has now been published. Sir Robert Curzon, lately Member in charge of the Revenue and Agricultural Department in the fore-word writes:—"Mr. MacKenna's book brings out very clearly that although a certain amount of work, spasmodic and intermittent in character, was done before 1905, it is only within the last ten years that

## Scientific Agriculture

has been seriously taken up in India. Ten years ago Lord Curzon, greatly assisted by Sir Edward Law and Sir Denzil Ibbetson organised the department on its present lines, and although a great deal of spade work had to be done an excellent beginning has been made and results of real value have already within this short period been achieved. The band of zealous workers who labour to benefit the people of India have before them great opportunities, and if the work so well begun be steadily continued an economic revolution should within the next twenty years be effected in this country especially if the co-operative organisation be utilised to the full in making known the results of research and experiment.

Mr. MacKenna in concluding his report writes:—"Material progress of the decade to which this review refers has been marked by an organised and systematic effort to improve.

## The Agriculture of India.

The labours of earlier years spasmodic and disconnected and left little impression on the general agricultural condition of the country. Scientific workers were few. Their work was not co-ordinated and they received little encouragement either from officials or from the cultivators in whose interests they were working. Their presence and their efforts were viewed at best with sympathetic toleration or amused unbelief, but all this is now changed.

## The Agricultural Departments

are now regarded as an integral and important part of the administration. The few European and Indian workers of 1905-15 in all now number 866. Their labours are concentrated and co-ordinated. They now work on general schemes of developments. Farms and demonstration plots formerly scattered and disconnected have increased from 35 to 374 and work on them is concentrated on the main problems and not dissipated as used to be the case over a number of subsidiary and unimportant enquiries. As a result the Department can claim credit for great advances in general agricultural practice. Cultural and manurial problems have in many cases been solved. Local machines have been improved and adopted or better implements introduced. Real and substantial work has been done on the improvement of such

## Important Crops

as wheat, cotton, rice, sugarcane and tobacco. The general principle of crop improvements have naturally been dealt with, but given more men and more money all the crops of India will be taken up. Money spent on agriculture is a good investment but material results are difficult to gauge. Many factors have to be considered. A whole industry threatened by destruction may be saved by the discovery and application of preventive and protective methods. The treatment of the palm industry and areca-nut industry of Madras and the protection of the potato crop of Patna are illustrations of this kind. Again there are the direct gains following the introduction of new or improved crops, improved implements, well-boring and improved methods of cultivation. We may, at a conservative estimate, claim that the

Increase to the Value of the Agricultural Products of India as a result of the labours of the Agricultural Department is already about 3½ crores of rupees annually or over £3,000,000. This is the result of only ten year's work, and it must be remembered that every year will show a progressive increase. On the debit side we have an annual expenditure on agriculture which has risen from Rs. 8,81,124 or £58,742 in 1904-05 to Rs. 5,130,652 or £32,043 in 1913-14.

## Economic Progress.

But the progress of the past decade has been more than merely material. A natural understanding and friendship has grown up between Officers of the Department and the cultivators. The former have long ago given up the idea that the West has nothing to teach the East. They have found that the only way to real progress is a due appreciation of local conditions and difficulties based on an accurate

## Study of Indigenous Methods

and a sympathetic co-operation with the cultivator. Without this they labour in vain. Agricultural progress cannot be fostered by compulsion or force. The adoption of the methods recommended is entirely optional and the cultivator need not take them up unless he wants to. He certainly will not do so unless he is convinced that they are better than his own. The days of suspicion and mistrust are,

## TELEGRAMS.

however, gradually passing away and with the cordial and increasing co-operation of the cultivator an era of real progress has begun. But if we are to influence to any extent the vast agriculture of India, some arrangement must be devised to deal with the large bodies of cultivators as it is an economy of time to deal with a group of people rather than with single individuals. The physical capacity even of members of the Agricultural Department has its limits. As we have seen the

## Stages of Their Work

are:—Research in the laboratory, or a field experiment on a field scale, demonstration on demonstration farms and multiplication of seed on seed farms for distribution. But it is clear that direct distribution to individual cultivators is much less efficient than distribution to a group of cultivators of a whole village. In the former case control would be difficult if not impossible and the improved seeds would rapidly disappear. In the latter the new seed can be concentrated, controlled and established in a defined area.

## Co-Operation.

The decade which has witnessed this striking improvement in agriculture has also seen the rapid growth of the co-operative credit movement, that great factor in all schemes of economic development. It is a happy omen for India that the two lines of development should have come into prominence simultaneously. By the establishment of the co-operative movement the propaganda of the Agricultural Department has been immensely simplified. Improvements can be taken at once to a group of cultivators bound together by common interests instead of to isolated individuals working selfishly by the provision of credit. Improved methods, expensive though they be, have been brought within the reason of the small cultivator and by co-operation facilities for the more favourable disposal of his produce have also been provided. The small cultivator is lifted out of his narrow and restricted surroundings and brought into direct touch with outside markets. Co-operation must be the bond between the cultivator and the department, between the cultivator and the market, between the cultivator and the large body of well-to-do Indians whose sympathy and interest prior to the advent of co-operation found an outlet in agricultural association. Co-operation and sympathy must be the driving force all along the line. There must be less and more work, and the

## Dignity of Labour

must be recognised. All are working for a common cause to improve the position of the individual cultivator and to increase the material wealth of India. The economic and social regeneration of India lies in the co-operative development of her agriculture and her industries. Fortunate are they who have been given the opportunity to assist in this development. Let the motto of the Department be "Sympathy and Co-operation" its one great aim being to work with the people for the peoples' good.

## War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 18.  
The following telegram, dated yesterday, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The Austro-Germans and the Bulgarians are closing in on the Serbians. The former advanced from north to within 25 miles of Novibazar. The Bulgarians working in the south from Uskub are said to have reached a point 15 miles west of Prilep, threatening the Babuna heights, 5 miles north of Prilep, both from the north and south, and attempting to cut the connection between the Serbian northern and southern armies. The French report Bulgarian renewed violent attacks on the left bank of the Cerna, but everywhere they were repulsed with heavy losses. The landing of the French and British troops in Salonika continues.

The Russians report nothing important along the whole front from Riga to Pripiet, but fighting continues on the Sty.

The French report only artillery actions which were particularly intense in Champagne and Argonne.

The Italians report heavy artillery fire on both sides on the Carso Plateau, and the enemy made two unsuccessful violent attacks.

The Viceroy's Shooting Trip to Bikanir.  
Other Engagements.

DELHI, November 18.  
His Excellency the Viceroy and party arrived at Chautala Road, Bikanir State at noon to-day and has gone into the shooting camp. His Excellency is not likely to return to Delhi till about the 29th instant. Besides the unveiling of the statue of the late Maharaja there will be an informal investiture and banquet at the old fort. The Maharaja Scindia will also arrive in Bikanir during the Viceroy's visit.

## Railway Earning.

SIMLA, November 18.  
The total approximate gross earnings of State and guaranteed railways from 1st April to 6th November 1915 are more by Rs. 7,805,996 than the figures for the corresponding period of 1914-15.

## Weather Report.

SIMLA, November 18.  
The depression in the Bay has disappeared. Light rain has fallen locally in Behar and Orissa and in Madras. The principle amounts are:—Victoria Point, Sambalpur and Kodaikanal one inch and Calingapatam one and a half. Forecast shows no important change.

## Plague Report.

SIMLA, November 19.  
Plague Report for the week ending 13th Nov. indicates 3,231 deaths against 4,273 seizures. In the Bombay Presidency and Sind as usual the death-rate is highest, the figures indicating 1,741 against 2,303 cases. Plague is increasing in Central Provinces showing 465 deaths against 613 cases. Other Provincial figures are Hyderabad 464, United Provinces 137, Madras Presidency 107, Central India 92, Mysore State 124, Burma 20, Punjab 38, Bihar and Orissa 43.



## TELEGRAMS.

## CALCUTTA.

## The New Chief Justice of Bengal.

CALCUTTA, November 18.  
Sir Lancelot Sanderson, new Chief Justice of Calcutta High Court and Lady Sanderson arrived in Calcutta this morning. Sir Lancelot will take his seat on the High Court Bench on Monday next.

## 'Town Planning' Lectures.

CALCUTTA, November 18.  
A series of public lectures has been arranged on "Town-Planning". The first on the 20th instant will be presided over by His Excellency Lord Carmichael. Special lectures and exhibitions have also been arranged for the municipal officials.

## Surdah Police Training School: Governor's Visit

CALCUTTA, November 19.  
His Excellency Lord Carmichael paid a visit to the Police Training College Surdah on Wednesday the 16th inst. His Excellency arrived at Surdah on Tuesday at 5 A. M. and was received by Major H. Chamney, Principal of the College. The visit was an interesting one. On Wednesday His Excellency passed an unusually busy day. After Chota Hazira a ceremonial inspection parade took place. After breakfast Lord Carmichael witnessed an exhibition of physical training, jui-jitsu wrestling, revolver practice, riding, musketry and cycling. This was followed by inspection of the College buildings and its surroundings. At 10-30 A. M. His Excellency visited the instructional classes. After lunch a fire alarm drill parade took place. Lord Carmichael was greatly interested in the exhibition. His Excellency left Surdah for Calcutta the same evening.

Young Bengalis' Theft.  
Merchants Robbed.

CALCUTTA, November 19.  
On Wednesday evening at about half-past nine a band of six young Bengalis armed with revolvers and arriving in a motor car entered the shop of L. M. Rukshit and Bros. Cloth Merchants, at 80-1 Cornwallis Street, near Grey Street, and succeeded in carrying away about Rs. 1,000 in notes and cash forming the proceeds of the day's sale.

## BEHAR.

## Sir Charles Bayley.

ALLAHABAD, November 18.  
The "Pioneer" in a leading article on Sir Charles Bayley writes:—"In the course of three years, Sir Charles Bayley has endeared himself to all classes throughout the Province to which he came as a stranger. Difficulties attended upon the foundation of a new Province in a hurry have been successfully overcome. Sir Charles Bayley leaves to Behar and Orissa a legacy of courtesy and goodwill as the aim of official intercourse, happy assimilation of many divergent interests, tradition to agree and assist wherever possible, to temper any refusal not merely by polite recognition of an unacceptable request but by practical evidence of an endeavour to see if even to the modified extent it could be granted. A distinguishing feature of Sir Charles Bayley's administration has been untiring courtesy, tact and patience for with all whom he has happened to come in contact.

## BOMBAY.

## The Moslem League.

## An Unprecedented Session Expected.

LUCKNOW, November 19.  
The next session of the All-India Moslem League in Bombay is expected to be unparalleled in its history. Numerous communications from every corner of India keep the central office of the League busy from morn till dusk.

## A New Paper in Bombay.

## Editor's Comment on Demand for Deposit.

BOMBAY, November 18.  
The "Young India" which made its first appearance in Bombay yesterday was ordered to deposit Rs. 1,000 as security by the Chief Presidency Magistrate. The Editor complaining about this writes:—"Why deposit was asked we do not know. All know the vagaries of the Press Act which is wielded by the Bureaucracy with its usual arbitrariness. This despotic Act is a standing blot in the Indian Statue Book and it is high time that it is swept away from it."

## PUNJAB.

## Sinking of the "Firenze".

LAHORE, November 18.  
LONDON, November 16th.—The "Central News" Rome correspondent states that the survivors of the Italian liner "Firenze" state that the submarine's crew wore German uniforms.—("C. and M. Gazette's" cable.)

1,500 Military Officers and Men.  
To be Presented to the Viceroy.

LAHORE, November 18.  
It is understood that over 1,500 retired Indian military officers and men returned from the War will be present at the reception to be held at the Government House, Lahore, by the Viceroy in December.

## UNITED PROVINCES.

## Mr. N. Subba Rao at Lucknow.

## Vigorous Congress Work in Oudh Desired.

LUCKNOW, November 18.  
Mr. N. Subba Rao, Joint General Secretary of the Congress, visited Lucknow in connection with the Congress work in England and India. This evening a meeting was

## TELEGRAMS.

held under the auspices of the Peoples Association under the Presidency of Rai Sahab S. P. Sanjal Editor, of the "Advocate" Mr. Sanyal introduced Mr. Subba Rao to the audience and Mr. Subba Rao explained the object of his visit. The Chairman then called upon the Secretary of the local Congress Committee to speak on its behalf. Then the Chairman summed up in a short speech strongly supporting the views of Mr. Subba Rao and insisting upon the necessity of a better organization in connection with Congress work in the Province of Oudh. At the same time Mr. Sanyal pointed out the practical difficulties in the way and urged young and earnest educated gentlemen to devote themselves whole heartedly to work for the Congress which is the great national organization. Then Mr. Subba Rao thanked the audience expressing the hope that the Congress work would be taken up in right earnest and pushed forward. After the customary vote of thanks the meeting dispersed.

The Hindu University Society.  
University Staff and Foundation Stone Ceremony  
Questions Discussed.

ALLAHABAD, November 18.  
The adjourned meeting of the Hindu University Society was held at Benares on the 16th instant. Rai G. N. Chakravarty Bahadur presided and there was a good attendance. The question concerning the appointment of the University Staff was discussed and two resolutions were passed one appointing a Sub-Committee for the selection and the appointment of an expert who should be able to help and guide in the formation of a scheme for the University and another to the effect that there should be associated with the expert a gentleman familiar with Indian education. After this the University Society broke up. All the unfinished items of business were transacted on the 17th instant. The foundation stone ceremony committee provisionally decided upon the site for the laying of the foundation stone. A meeting of the committee appointed to consider and report on the residential and educational building requirements of the University will be held at Allahabad on the 28th instant.

## CENTRAL PROVINCES

The C. P. Provincial Conference.  
Resolutions Passed.

NAGPUR, November 18.  
The Provincial Conference resuming its sittings yesterday passed several resolutions including the assurance of loyalty, its earnest desire to help the Empire in continuing the war, expressing gratitude to Lord Hardinge for his Simla speech, condolence at the death of Mr. Gokhale, Sir Henry Cotton and Sir. P. M. Mehta, praying for the abolition of indentured labour, the creation of a Chief Court, extension of education by establishing the Central Provinces University.

Among to-day's resolutions the principal were about the Land-Revenue Bill and the Indian Civil Service Bill. The Session concludes this evening.

LATER:—The Provincial Conference closed yesterday after passing resolutions among others protesting against the Civil Service Bill, Bogus Medical Degrees Bill and suggesting amendments in the Land Revenue Bill.

The Next year's session was invited to Berar. A deputation including the Hon'ble Sir Bepin Bose and Sir Gangadhar Chitnavis was appointed to wait on the Chief Commissioner.

## MYSORE.

## Repatriated German Nuns.

BANGALORE, November 19.  
Two more German nuns leave Bangalore in a day or two by S. S. "Golconda" from Madras. These are Miss M. Sighler of Doddaballapur Mission and Miss Hiber from the Convent of the Good Shepherd, Bangalore. Sometime ago Miss Von Himpe of the Church of England Zenana Mission left Bangalore for Calcutta to join the party of the Germans repatriated from Northern India.

## Soap Manufacture at Bangalore.

## SUCCESSFUL EXPERIMENTS.

## The Expert's Report.

BANGALORE, November 19.  
It will be remembered sometime ago that the Mysore Government engaged the services of Mr. J. Chakravarti, B.A., F.C.S., Calcutta for investigating the prospects of soap industry in the Province and allowed him the use of the Applied Chemistry Laboratory of the Indian Institute of Science but owing to want of proper soap machine Mr. Chakravarti was asked to experiment the manufacture of washing soap of Primrose and Sunlight type which he did after making use of the local fats and oils. Under the supervision of Professor H. Watson of the Indian Institute of Science these soaps were analysed and reported to correspond almost exactly to a comparative one with sunlight. His experiments for making soaps and glycerine with twichel reagents and castor seeds forments proving successful Mr. Chakravarti submitted his final report on the prospects of soap-making in the State and recommended starting a soap factory in Bangalore. It is understood that the Mysore Government has sanctioned a sum of Rs 15,000 for conducting experiments of soap work at Bangalore.

## SOUTH INDIA.

Ceylon to Contribute One & Half Crores of  
Rupees to the War.

## Resolution in Legislative Council Carried.

COLOMBO, November 19.  
At a meeting of the Legislative Council, H. E. Governor presiding, yesterday afternoon the Hon'ble V. C. Obysekara moved that a sum of one million pounds be contributed by Ceylon to the Imperial Government towards the expenses of the present war, to be paid by

## TELEGRAMS.

yearly instalments of one hundred thousand pounds. The Hon'ble mover made an eloquent speech, dwelling on the loyalty of all the races to the Crown and the speech was well received. The resolution was carried.

A Forest Ranger's Alleged Fraud.  
Accused Committed to the Sessions.

CALCUTTA, November 19.  
The adjourned hearing of the sensational case against P. M. Ratnaswamy Iyer, B.A., under suspension, late Range officer, Anarampalan Range, came off yesterday before Mr. T. H. Hill, I. C. S., Joint Magistrate, Malappuram. The complaint was preferred by Mr. Bourne, District Forest Officer, South Malabar, making the following allegations relating to the contract entered into by one Alikutty in September 1914 with the complainant for felling and dragging in and removal from Nellikota natural forest, Anarampalem Range of 481 dead, wind-blown and top-broken trees. It was the accused's duty to measure the logs cut down, not measurements in his note-book, issue Green Permits for a quantity of timber measured and paid for and to submit at the end of every month accounts of timber sold to contractors. The measurements in the note-book are false to the knowledge of the accused and have been intentionally made by him to entangle the Range clerk and defraud the Government. Accused had by his intentional under-measurement of the logs defrauded the Government to the extent of Rs. 150. The accused though he did not himself make false entries in Form 13 and green Permit 3,334 caused false entries to be made by the Range clerk and has wilfully and with intent to defraud abetted the making of false entries in the papers referred to. The accused thus committed an offence punishable under section 477 A. I. P. C.

A. V. Govinda Menon, Public Prosecutor, appeared for the Crown. The accused was defended by Mr. Maneri Ramier and others.

Mr. Bourne was cross-examined yesterday at great length and the accused was committed to take his trial at the ensuing South Malabar sessions under section 477 A.

## Pudukkottah Rajah at Colombo.

COLOMBO, November 19.  
The Rajah and Rani of Pudukkottah have arrived from Australia and were warmly welcomed by the Chetty community who garlanded them. The Rajah thanked them for the honour done him.

Gun Mounted Biplanes.  
Empire's Gifts.

COLOMBO, November 19.  
The London correspondent of the "Times of Ceylon" telegraphs:—The War Office to-day acknowledged the receipt of the money sent through the Ceylon Aeroplane Fund for the purchase of a second fighting gun biplane to be named "Ceylon No. III Nightjar". The imperial flotilla is growing. Southern Rhodesia and Chiefs of Ashante each presented £1,500 and the women of Johannesburg £3,000 for biplanes. Jamaica, Trinidad, and British Guiana each subscribed £2,250 for gun mounted biplanes.

## A Lady Doctor's Retirement.

TRIVANDRUM, November 19.  
Mrs. Austin, Lady Doctor, woman and Children's Hospital retires six months hence. Government proposes to get down a duly qualified European lady doctor as her successor.

## New Municipal Regulations Drafted.

TRIVANDRUM, November 19.  
V. Subba Iyer Additional Head Sirkar Vakil has drafted and submitted to Government the Municipal Regulation on the lines of the British Indian Acts, especially that of the Punjab, in place of the T. I. C. Regulation. It contemplates changes of material nature.

## LATEST TELEGRAMS.

LONDON, November 18.  
ROME.—It is reported from Salonika that allied warships in the Aegean have captured six enemy's submarines.

Prince Ranjit Singh leaves to-morrow for India on leave of absence to attend the marriage of his sister with the Maharajah of Jodhpur.

Russian despatches from Teheran state that the Turkish Ambassador and German and Austrian Ministers have left Teheran having completely failed in their efforts to influence the policy of Government. Pro-Germans have sustained a fresh reverse on the Persian border which will have most important consequences. A band of five hundred under the Turks and Germans entrenched in inaccessible mountain regions fought the Russians who dislodged and routed the enemy and are pursuing them towards the Turkish frontier.

Reuter is informed that the assurances given by the Shah to the British and Russian Ministers in Teheran have produced a good effect in diplomatic quarters in London where the situation is regarded as being considerably relieved. Inclusion in the Cabinet of the supporters of the policy of tranquillity has given satisfaction.

The Serbian Legation has not received news of any worsening of the military situation which is regarded as stationary.

In the House of Commons Sir John Simon said that an Order in Council was being prepared to prevent British subjects of military age from leaving the country without permission.

### బందరు దళరావాయామాము.

వానివర్తిములు.

దళరావాయామామునకు గాన నీతారావాయామామునకును ఎం. ఏ. గారు బందరునుండి మాపేర నిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

కుస్తీలు.

ఈనాడు వైల్డారు గుంటూరు రు 70

అంతిమము వ్రాసినవైల్డారు కాకినాడ రు 58

(ఈనాడును వ్రాసినవైల్డారు ఒక్క అరగంట పోట్లాడి సమానమైరి. కాబట్టి మొదట నిర్ణయింపబడిన బహుమానము ఇద్దరినూ సమముగా పంచివేయబడినది. కాని ఇద్దరిలో ఈనాడు వైల్డారుగా చుట్టవైర్తిగారిచే నిర్ణయింపబడినందున ఈనాడుకు బహుమతి ఎక్కువ మొత్తము ఏర్పాటు చేయబడినది)

పేకనాపాటు ఆధోని రు 50

మహమ్మదు ఇబ్రహీంనాపాటు రు 25

గిద్దయ్య విలూరు రు 10

కనాద్ బేనగిరంగిపురము రు 10

బాంబయ్య గుంటుకొలను రు 5

విద్యార్థి కుస్తీలు.

మాధవ పెద్ది వెంకట్రామయ్య ఆంధ్రజాతీయకళాశాల) వెండిపతకము. వెంకట్రావు ఆంధ్రజాతీయకళాశాల) కమలు.

(విద్యార్థులలో నీనియర్ కుస్తీవైద్యుడైన షాట్లాడి సమానమైరి. అంతచేత ఇద్దరినూ వెండిపతక లిప్యటటు టకు మధ్యవర్తిగారిచే నిర్ణయింపబడినది).

ప్రొద్దయ్యకాశ్రీ ఆంజా|| కళాశాల) వెండిపతకములు. టి. శేనాచలం బెజవాడ

(వైద్యుడైన షాట్లాడియర్ కుస్తీ పోట్లాడిరి. అందు ఆంధ్రజాతీయకళాశాల విద్యార్థి జయమునొందెను. కాని బెజవాడ విద్యార్థి శరీరబలము వెక్కువ సంపాదించినందున మన ఇద్దరికినీ వెండిపతకము లిచ్చుటకు ఈసంవత్సరము ఏర్పాటుచేయబడినది).

వెంకటరత్నం కాకినాడ } వెండిపతకములు. పిళ్ళపల్లి నుబ్బయ్య ఆంధ్రజాతీయకళాశాల

వైద్యుడైన షాట్లాడియర్ విద్యార్థి కుస్తీ పోట్లాడిరి. అందు ఆంధ్రజాతీయకళాశాల విద్యార్థి జయమునొందెను. కాని కాకినాడ విద్యార్థి దేహబలము వెక్కువ సంపాదించినందున ఇద్దరికినీ ఈసంవత్సరము వెండిపతకము లిచ్చుట కేర్పాటు చేయబడినది.

వ్యాయామములు

బి. వి. శేఖర వంగోబవిద్యార్థి రు. 30

(ఈనాడు కొమ్మవై బహువైద్యుడి లాగిండుకొనుట, ఎండుమర్రిల మధ్య పోంకి కొమ్మవై వెద్దబహువు మందు కొని కొట్టించుకొనుట మొదలైన భీమకృత్యములను చేసినందుకు బహుమాన మియ్యబడినది.)

ప్రెస్టిజియస్

బి.టి. సారంగపాణి కొట్టిలి పేట బందరు వెండిపతకము. పి. సత్యనారాయణశర్మ ఆంజా|| కళాశాల 1-వ బహుమతి రూ. 70

తిగేనాడ నడక

ఆ. విజయరంగం ఆంజా|| కళాశాల రూ. 100

గోనెసంఘములలో పురుగు

యమ్.యస్ సుందరేశ్వరరావు రాజపేట బందరు రు. 3

జి. వి. కృష్ణయ్య ఆంజా|| కళాశాల రూ. 10

మైసూరుకు.

1-వ బహుమతి పి. నీతారాయయ్య హిందూస్థాను బందరు రూ. 5

2-వ బహుమతి పి. హెచ్. వి. నారాయణ నోబుల్ కాలేజి రూ. 8

చిన్నవాండ్రకు అరమైసపుగు

1. వీరభానురావు రూ. 3

2. సి. హెచ్. గోపాలరావు రూ. 10

ముక్కాబుపగుగు

దేవనబోయిన వెంకటచలం రాజపేట బందరు రు. 3

యమ్.కోటిశర్మరావు ఆంజా|| కళాశాల

సి. హెచ్. వి. నారాయణ నోబుల్ కాలేజి రు. 1

3. నుబ్బారావు

### మన శాసనసభ

నెల్లూరునుండి ఎం. రామకృష్ణారావు గారిట్లు మాట వ్రాయుచున్నారు.

ఇదివరలో నెల్లూరు, చిత్తూరు, కడపమండలముల పత్తి మున ప్రతినిధిగా నెత్తుకొనబడిన నెల్లూరు పట్టణవాసియగు శ్రీ ఆమంచన్న కృష్ణారావుపంతులు, బి. ఏ. బి. యల్., గారు, శాసనసభలో గడచిన మూడుసంవత్సరములనుండి యొకరినొకరి కార్యములను చదువరు లివివరికే బాగుగ గమనించి యున్నారు. వారు సభామంటపమును బ్రవేశించినది మొదలు నేటికంతయు నెల్లూరు, కడప, చిత్తూరుమండలములలోని ప్రజలకు కావలసిన సౌకర్యములను, వారి కమృత్యులను బాగుగ విచారించుచు, విధియు కలిగినపుడెల్ల మూడుజిల్లాలలో సంచారము చేయుచు, ఆయామండలములలోని ముఖ్యపట్టణములను గ్రామములను దర్శించినపుడెచ్చటి ప్రజాప్రయోజనములను గలసి సంభాషించుచు, సభలో ప్రశ్నలు వేయుటయును, తీర్మానములను సహజించుటయును నెప్పటికైనా పట్టుదలతోడను కృషి నుటయు, ప్రజల మెప్పుకనడియు న్నారు. రాజకీయవిషయములంగూర్చిన పోత్తములను, ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నములను, పరించుటయును, కృష్ణారావుగారి మూడుసంవత్సరములనుండి మిక్కిలి పరిశ్రమ చేసియున్నారు. మఱియు నీకాలములోని విశేషభాగమును సభాకార్యములకే వినియోగించి, స్వామివాదియవద్దగలయును నా రదివర్తకపువధనమును సుసాధించుచుండియు స్వార్థత్యాగముతో నాధవార్జనమును వదలి, దేహసౌఖ్యమును వైతము గమించుక, రాత్రి చాలకాలమువఱకు మేల్కొని గ్రంథముల పఠించుచు, జీవితమును సాధ్యమైనంతవఱకు లోకోపకారమునకై వినియోగించుకలెనని కృతసిద్ధియై యున్నాడు. నెల్లూరు డిస్ట్రిక్టు బోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటు పదవి నంది, తత్పదవిలో వారొనర్చుచున్న పనులను మాజిల్లాలెక్కురు దినానానాదాడు ఆరే రానుచుండ రావు పంతులుగారివలనను, మనగవర్ష మెంటువలనను సన్మానము సంపాదించుచున్నారు. నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ ప్రెసిడెంటుగను, సేకటగిరి రాజాగారి ప్రామాణ్యము కనిటిర్యులుగను, నెల్లూరు (ప్రాగ్) కేస్ యూనియన్ వైస్ ప్రెసిడెంటుగను, నెల్లూరు వెర్మోనెట్ ఫండు డ్రైక్టుగను, శ్రీకృష్ణారావు పంతులుగారు శాసనసభకు కార్యముల నొనర్చియున్నారు. మఱియు వారిసామర్థ్యములను, స్వార్థత్యాగమునకును బహుమతిగా గుంటూరు మండలవాసులను, కడపమండలవాసులను తమరాజకీయసభలకు వారిని ఆగ్రాసనాధిపతిగా నెన్నుకొని గౌరవించియున్నారు. అంతయుగాక శ్రీమదరావు గవర్నరు మెంటువాడును, వారు వైస్రాజ్యకమిటీకి సభ్యులుగా నియమించినారు. ప్రకృతపు సభాసభ్యులలో వారున్నవారైనను శాసనసభ యందు జూపిన తక్కినకాలాల్లో గణములచేత, ఈత్యాహులతోనుకలగు కార్యములచేతను, సభయందలి పెద్దలలో సమానముగా పరిగణింపబడుటకువార్యులని చెప్పదగియున్నది. అట్టివారిని మరల శాసనసభకు నెల్లూరు, చిత్తూరు, కడప మండలముల ప్రతినిధిగా నెత్తుకొని గౌరవించు తెంతయు సంజనము. నేను విన్నవించుకొనుచున్నాను. నెల్లూరు వారికిదివరలో ప్రాతినిధ్య మిచ్చినదనుటచే, కృష్ణారావుగారిని మఱు నెత్తుకొనవలయుట కోకారణముగా నెన్నలేము. కృష్ణారావుగారి కిదివరలో కలిగిన యనుభవమును చక్కగా నుపయోగపడుటకు వారు మఱిగొంతకాలము సభ్యులుగ నీమూడుజిల్లాలపత్తి మునకు మిక్కిలి ఆపేక్షనీయును. కాబట్టి కడప, చిత్తూరు, నెల్లూరుమండలములలోనుండు ఓటర్లు కృష్ణారావు పంతులుగారి నే తమప్రతినిధిగా నెన్నుకొనవలయునని నాప్రార్థన.

దూరము దురుకుట

1. మహమ్మదు హుస్సేన్ కాకినాడ రు. 8  
2. మహబూబ్ అలీ నోబుల్ కాలేజి రు. 3  
3. సి. నుబ్బారావు, కాకినాడ రు. 3

ఈతపందెము. అరమైలు

1. గడ్డ వెంకటకృష్ణయ్య ఆం. జా. కళాశాల వెండిపతకము అగ్గిడి. కానుకాశ్రీ నోబుల్ కాలేజి రు. 70

ప్రొద్దయ్య భేదము

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల విద్యార్థులకు, కమ్యునిస్టా సంగులువారికిని జరిగినది; సమమైనది. ఘర్షణ అడవలసియున్నది.

మల్లాది సత్యలింగము దానములు.

ధర్మకర్తలు.

భీమవరమునుండి ఒకరిట్లుమాపేర వ్రాయుచున్నారు.

మల్లాది సత్యలింగమునామకగు ఆంధ్రదేశము నుద్ధరించుటకు చేసిన 8 లక్షల రూప్యముల మహాధర్మమునుగూర్చి ఆంధ్రలోకమున కంతకును విదితమై ధర్మకర్తలలో నొకరగు కొప్పులూరి ఆదెయ్యరెడ్డిగారు మా గ్రామమున వింజమూరి వేంకటరమణయ్యగారు మద్రాసు బ్యాంకుకు నియ్యకలసిన తనభావానికి గాను కోర్టువేలములో రుణముగారి భూములను కొనవలెనను తలంపుతో నీగారి సముదచ్చి వానిని గురించి పోకలు చేసి, వేలంపాడుటకు సంసిద్ధులయ్యున్నారు. ఈభూములు ఒకే గ్రామములోలేవు. చుట్టుపట్ల 5-6 గ్రామములలోనున్నవి. జియోమెట్రికాములు మరచుకు తక్కువగనున్నవి. ఇంతకాదు ఆయాగ్రామములకు చాలమార్లుగా సుండుటచేత సాధారణ రుణముల కంటెబాటుగలేదు. ఇందువలన ధర్మకర్త లీ భూమిని కొన నిశ్చయించుటలో నెంతమాత్రమును దూరదృష్టి లేదని చెప్పవలసియున్నది. ఈ ధర్మసామును వెచ్చించుటలో వాస్తవ్యైక దృష్టియు దూరపాలోచన లేనియెడల దాతయొక్క ఉద్దేశములు నెరవేరవు. ధర్మకర్తలు మంచిఆదాయమునచ్చు. ఏ జమిందారి గ్రామము నైనను కొన్నయెడల చాలబాగుగనుండును. అట్లు చేసిన యెడల ఆదాయములను వనూలుచేయుటకు వారికి శ్రమయు నుండదు. ప్రస్తుతమున నట్టినిరసనల భర్తయుకాని యెడల అట్టిది లభ్యమగునట్లు జమీందారు కయినను నడ్డికిచ్చిన సమంజసముగ నుండును అట్లు చేసినచో దాతయొక్క అభీప్రాయ నిరాటంకముగా కొనసాగి దేశమునకు మేలుకలుగును.

మఱియు వెక్కువగా మహాదాతలను నా రేదేహలను గట్టిండుటకో యే అన్ని సలెము నేర్పాటు చేయుట కో తమసాము మెదయోగించెదరు. అట్లుగాక సత్యలింగము నాయకకు అన్ని దానములలోను విద్యాదానమే శ్రేయమునియు జ్ఞానాభివృద్ధియే జ్ఞానాభివృద్ధియని తలచిరి లక్షల రూప్యముల విచ్చియున్నారు. ఈ సామును వెచ్చించుటలోను సిగ్గునకును ఏర్పాటు చేయుటలోను ధర్మకర్తలు ముందు వెనుక వాలోపించ వలసియుండును. ఈసల గగిన తేదీని దైవికముగ వేలము లేకారణముననో ఆగిపోయినందుకు సంతసించున్నాము నుండెను మంచిచెడ్డలకు గమనించి ధర్మకర్తలు సంచరించెదరుగాక యని మేమున్నాము

పోతరాజు జ్ఞాపకనిధికి వనూలైన చందా.

బమ్మెరగోతన జ్ఞాపకనిధికి ఇచ్చిన చందాగురించి ఆర్. శేషయ్యవారు గారు తోట్ల వల్లూరునుండి చుట్లు వ్రాయుచున్నారు.

జనవరి శేషయ్య వారు 20-0-0, శివలెంక శంభులింగం అయ్యవారు 20-0-0, తొగ్గేళ్ల మల్లిఖార్జునము 10-0-0, పల్లూరు వెంకటకృష్ణయ్య 10-0-0, కొల్లా వీరాస్వామి వారు 10-0-0, వేంపాటి జానకిరామయ్యగారు 10-0-0, శివలెంక శ్రీధరాంజనేయ అయ్యవారు 10-0-0, చల్లా పున్నయ్య 10-0-0, ఆర్ చలపతి 10-0-0, శివలెంక శేషయ్య అయ్యవారు 10-0-0, అన్నంబట్ల సదాశివయ్య 10-0-0, అశివము శేషగిరిరావు 10-0-0, పల్లూరు వెంకటప్పయ్య 10-0-0, గోరే కృష్ణయ్య 10-0-0, వెంపటి లింగన్న దీక్షితులు 10-0-0, గన్నే నుబ్బయ్య 10-0-0, తాడికొండ లింగయ్య 10-0-0, శివలెంక వీరయ్యకాశ్రీయ అయ్యవారు 10-0-0, గన్నే శ్రీరాములు 10-0-0, చిగురు పాటి వెంకటసుబ్బారావు 10-0-0, యన్. శేషగిరిరావు పంతులు 10-0-0, యర్రంకెట్టి వీరయ్యవారు 10-0-0, జి.వి. కృష్ణారావు 10-0-0, గడ్డిగోవుల వీరాస్వామివారు 10-0-0, మానేపల్లి బ్రహ్మయ్య 10-0-0, యాదవి వియ్యన్న 10-0-0, ఈకోవండరామయ్య 10-0-0, కలగ కృష్ణావధాను 10-0-0, చల్లా శిల్పయ్య 10-0-0, కాట్రగుంట వెంకటరంగయ్య 10-0-0, గడ్డిగోవుల భద్రాచలం 10-0-0, బండి వెంకటకృష్ణయ్య 10-0-0, శే వెంకటసుబ్బయ్య 10-0-0, పాలకర్తి శేషయ్య 10-0-0, యన్. బ్రహ్మయ్య 10-0-0, మొత్తము 100-0-0.

ఈ సాములో కమ్మనసుపాగా మిగిలిన 35-0-0 రూపాయలు ఇండియన్ బ్యాంకు కార్యదర్శికి పంపబడినది.

# నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది



మనుష్యులకు వర్తమానము  
దోమలు, నల్లులు, చిమటలు,  
చీమలు, ఈగలు మున్నగు పురు  
గుల బాధల నుండి తొలగింప  
బడుదురు.  
ప్రపంచప్రసిద్ధి వడిసిన జపాను  
వారిచే తయారు చేయబడినది.

## కాటోల్ పాదరు

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమటలు మున్నగు క్రిముల బుట్టించు పురుగు  
లను నశింపజేయును. బోర్డు 1-కి. అ. 0-5-0

## కాటోలు వత్తులు

గోమలను, ఈగలను నశింపజేయును పారదోలును.

240 కట్టలుగల పెట్టె 1-కి. అ. 12

మీ ఆరోగ్యవార్తాములకు చీమలును, కడక తిండ్లయందు నల్లులును, చీమ  
లును, పుస్తకపెట్టికలను చిమటలనాండి కాపాడును.

ప్లేట్, పైఫాయిడ్ ముత్యములతోగలముల రావలదే కాటోలు నిన్ను కాపా  
డుచును. ఒకసారి ప్రయత్నించినవారు అదిలేక నిమిషమున నుండనేరరు.  
ఈశేక వస్తుప్రదర్శనములందు అనేక బంగారుపతకములకు గొప్ప బహుమాన  
ములను పొందినవి. అజుమి అందు కంపెనీ, బి.సాక, జపాన్ వారిచే తయారు  
చేయబడినవి. పాదరూపములు చూడరీమాయలగుగాను అర్థజానీటి కంటక  
పంపబడును. పల్లెటూర్లనుండి వ్యాపారులు తమ ఇంకాను బోర్డు, బిల్లు,  
విడివిడిగా వ్యాపారచర్యమును.

సోలు ఏజెంట్లు: జి. హార్టిండు కో.,  
16 బ్రాడ్వే మదరాసు

## ఉచితముగ

భూతభవిష్యత్వ కర్తవ్యములను తెలిసికొనుట కుపా  
యము. ప్రపంచమునందు ప్రతిపానపును, తెలిసికొన  
దగినవి మూడుమాత్రమే. అవి యేవియన భూతభవిష్యత్వకర్త  
వ్యముల ఫలములే గదా. మియొక్క ఆయురాయుము,  
భాగ్యము; సంతాపము, విద్య, కశీత్రము మొదలగు వానిని  
గురించి మీ కుచితముగ (చాసి) పంపబడును. అందులకు మీకు  
త్వరపడి చేయవలసిన దేమనెను:— మీ జన్మకాలక మున్న  
యెడల దానితో పుట్టిన తేదీయును, నెలయును, సంవత్సర  
మును, జననకాలమును వ్రాసి పంపును. అది లేనియెడల  
నెలయును, సంవత్సరమును చాలును. అదియును లేనియెడల  
ఒక్కసంవత్సరమే చాలును. అదియును లేనియెడల కొంచె  
మించుమించుగ తమయిచ్చను తెలుపుచు తమతమ స్వహస్త  
లిఖితముగ గాని లేక వ్రాసినో మాత్రముగాని ఒక యంత్ర  
ధము వ్రాసి పంపవలయును. అపుడు వానమును బట్టియు,  
వారివారి వ్రాసినబట్టియు గూడ జాతకములు తయారుచేసి  
ఫలములు వ్రాసి పంపుదుము.

ఇంచుకూ మన జేయించి ప్రశ్నోత్తరములను గమన్లు  
జాతకఫల పరిమింజరి యను 220 ప్రశ్నోత్తరములును, ఉదా  
హరణులను గల జ్యోతిష గ్రంథముయొక్క ప్రథమ గుచ్ఛ  
మును, దానితో జాతకమును భగ్గుగుసంహిత మొదలగు గ్రంథ  
ములను బట్టియు, మాయుభవ భానములబట్టియు, ఫలములను  
వ్రాసి పోస్తేజి సహాయ. 1-12-0 లకు వీ.పి. గా పంపుదుము.  
ఈ గ్రంథమును తొనువాకి మాత్రమే ఈ బుధము వర్తిం  
చును. 220 ప్రశ్నోత్తరములు గల యీ గ్రంథముయొక్క  
విలక తాము చదివిన పిమ్మట తమకే తెలియగలను.

మతిమెను తమ జాతకఫలములను తాము చూచుకొనిన  
పిమ్మట విశేషపు సామ్య పర్యవేక్షణి మతిమెనుకొనెద  
వ్రాయించుకొనినను సంత ఋణువుగా నుండలేదని మీకు  
సమ్మి మమ్మ ప్రతిపదకమానరు. శేషము మాకు యోగ్యత  
పుత్రికల సంపత్తియన్నది.

వి. యమ్. తిర్క్క అండు బ్రదర్స్,  
ఆమలాపురం, గోదావరి జిల్లా.

## గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేసే  
గజుగు తరిపియును నిమ్మలకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు  
చునో యేమేభాగములు యేమేపనులచేయునో అని చెడి  
పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యీ నుంకముల  
వెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా నుపాధికాలలో, యూరోపియన్  
కోశకల్ల నేర్పించబడును. ఇది తెండు మానములతో నేర్పించి  
గవర్న మెంటువారిపద్ధతులందీ తెలిసిన యిప్పించి పంపబడును,  
యందులకు ఫీను 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

క్లాసు నవంబరు మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును.  
రాజధాని - గ్వంటా ఆశ్రమము 21 లేదా లోపల 10 రూపా  
యలు అడ్వాన్సుగా పంపుకొని తన కొకస్థానమును నిలుపుకొన  
వలయును. బోయగూవిద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తా  
కొసంగబడును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి ప్రాసికొనదు.

గ్యాల్లీ లండ్ కో., బ్రాడ్వే, మదరాసు.  
Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

## మదరాసు మోటారుఇన్స్టిట్యూటు

24 జనవరి పీటర్బుగోస్

వకాంతులొందు పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమున, నడుపువిధానము  
ను, బోధనాభ్యసముల గలరబడును. ప్రత్యేక గమనిక:—  
బోయగూవిద్యార్థులకు ఉచితముగవనలయు, భోజనాదికములు  
ను ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతి నెల ప్రథమమున క్లాసు ప్రారం  
భమును కేమరైస్ వైవాకారికి శిష్యాత్వముచేయబడును. స్వల్ప  
సంఖ్యయేదీకొనబడును. మే నెలన గానికి వ్రాసికొనుడు.

## కావలెను

జింతాను మున్నగు నరహలను అమ్ముటకు ఏజెంట్లును,  
గుత్తగా కొను వర్తమానుకారలెను. కేట్లు చవుకగా నుండును,  
వికరములను తెలియగోవన 0-4-0 బిల్లలనుచేర్చి పంపవలెను.

ది మ్యూచుయల్ కో-ఆపరేటివ్,  
ఏజెంట్ల మదరాసు.



## ‘కాస్ట్రో’

అనునీబలకర్తవాదధ  
మును ఆప్తదవ్యము  
పున్నుకొను యందు  
శరీరీ కంఠమో  
సంకసమును గలి  
గించును.

అది ఆలింగవ్య  
మయినదియు, అగో  
గ్యదాయకమయి  
నదియు, వ్యాధి  
రహితమయినదియు  
నయ్యున్నది.

కుంకుమ పువ్వు తులం 0-కి రూ. 2-0-0.  
రసభసమ్మ తులం 1-కి అవాలు 0-10-0  
అమృతంజనం డి.సో 6, తులంకెట్టి వీధి, చుడగాను.

## అపారమేయము (శ్రీమహాదేవీభాగవతము)

ఇందు రాఘవ యాతక పాండవాది సత్కృతలు మిగుల  
మనోహరముగ ప్రతిపాదించబడియున్నవి. నిష్కృష్టములగు సకల  
ముముక్షుజనులకు నుపయుక్తములగు పారమార్థిక విషయ  
ములను ప్రకృతినిరతులగువారికి వానశ్యకములగు వెత్తు  
ధర్మములను ససందర్భముగ వర్ణింపబడినవి. మరియు పరదేవ  
తాత్వము సాకల్యముగ నుపదేశింపబడినది. ఇట్టి సర్వోత్తమ  
గ్రంథములను చెప్పే పురిగొని శ్రీ గవర్న మెంటువారి ఓరీయం  
యంటల్ మేన్యుస్క్రిప్ట్స్ లైబ్రరీలోని ప్రతి ననుసరించి  
సమధికధనము నిచ్చి వ్రాయించి మన పండితులచే సంశోధిం  
సింది సకల లోకోపకారార్థముగ శాంధ్రలిప్యో మేలికాగిత  
ములపైని మన రాజకీర రాజా శ్రీమదాంకితము వెంకట జగ్గా  
రావు బహుధూగవాగు శ్రీ శేరుమహమ్మదపురం జమీన్  
దారువారిచే స్వకీరు సత్కృతిభోధనముదాల్చయమున ముద్రిం  
పబడినది. ఈ మహాగ్రంథ ముద్రిణాదికమునకు దయచే వదలిన  
సామ్యులలో సకల బాలు మాత్రము కృత్యరూపముగ రాబట్టి  
దలచి వెల నులభము చేయించిరి.

వారబట్టితో టైయింపు చేయించి పుస్తకము 1కి రు 1-0-0  
మూప్టు కాగితముతో టైయింపు ” రు 0-14-0  
అబ్జుక నేటరీమిషన్ ప్రెస్ విశాఖపట్టణం నాల్లే గురయ్యశ్వనాథు.

## కూపాండ లేహ్యము

ఇది సారవంతములగు మూలికాదులతో సాప్రేక్షము  
గా తయారు చేయబడినది. ఈ లేహ్యము ఉపయోగించుట  
వలన పయిత్వములు అగ్నికూలలు తీసుములు పొందుగోగ  
ములు శేష్మములు శుక్లశేనములు తునుములు శుభక్యాధు  
లు మొదలగు నర్వకోగములు నివారణగానించును. మరియు  
ఇది 40 కోణులు నేదించిన బలము వీర్యవృద్ధి ధాతుపుష్టి యా  
వనము గలగజేయును. కోగము లేకనే నేదించ వచ్చును:  
40 దినములకు 2 దబ్బాలు చాలున దబ్బా 1-కి రు 2-5-0  
(2) ఇదిగాక అనేక వంట అపువధములు లేహ్యము  
భస్మాదులు వగైరా వారధన కోగ లక్షణములు తెలిపిన  
వారికి తగిన అపువధం పంపుదుము కోరిన వారికి కేట్లారు  
పంపుదుము.

## మేనేజరు సరస్వతివైద్యశాల

మానుమారు, కృష్ణాజిల్లా.

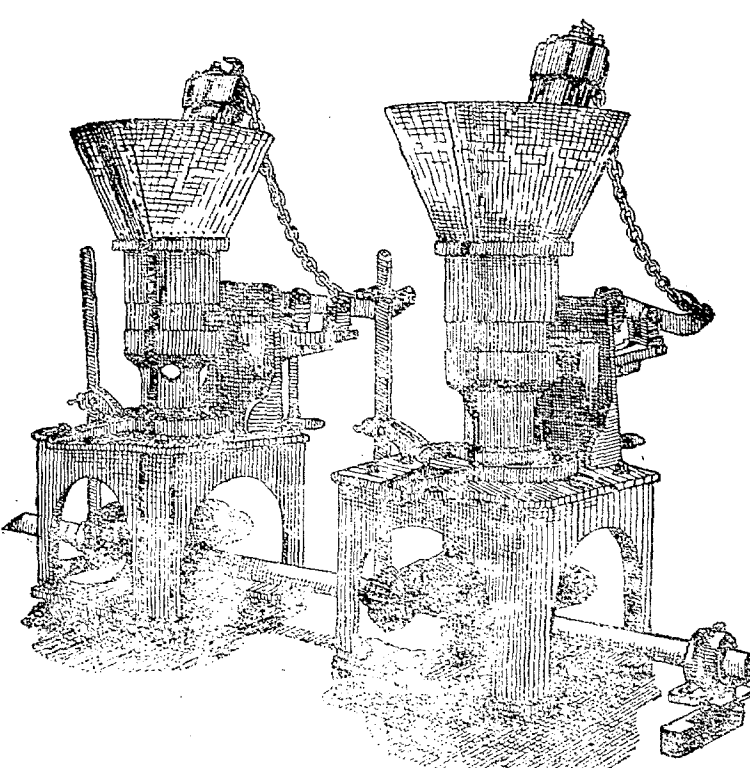
## ఓక్సుకంవెనివారి

### తిరుగుడు

అన్ని రకముల విత్తనములకు  
అనవగురితిని తయారు  
చేయబడియున్నది.

మిక్సిలి ఉపయోగకరిముగా పనిజేయును.

### బీహెచ్ ఫౌండరి లేక



## నూనెదీయు

### యంత్రములు.

శక్తులను, ధరలను, గురించి  
ప్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

దీనిని నడుపుటకు

2½ డి. హెచ్. డి. (R. H. P.) చాలును.

జి. బ్రాడ్వే, మదరాసు.

